Ч. 96 (13.335). Львів, неділя 16. квітня 1933. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей. Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 30 сот.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

ПІД ЦЕРКВОЮ НА ВЕЛИКДЕНЬ.

ДІВОЧИЙ, ЖВАВИЙ ХОРОВІД
ЖИВИМ ВІНКОМ КРУГ ЦЕРКВИ ВЄТЬСЯ,
А НА КОЛОДІ СИВИЙ ДІД
СИДИТЬ, І ДИВИТЬСЯ Й СМІЄТЬСЯ.

„ОТУТ КОЛИСЬ — ДУМАЄ ДІД —
МОЇ І ВНУКИ І ПРАВНУКИ
У ГАГІЛКОВИЙ ХОРОВІД
ПІДУТЬ, ПІБРАВШИСЯ ЗА РУКИ.

ГА, ЩО РОБИТЬ! ЛІТА БІЖАТЬ.
ТА, ХОЧ ПІДУ НА МОГИЛКИ,
ТО Й ТАМ ДО МЕНЕ ДОЛЕТЯТЬ
ВЕСЕЛІ НАШІ ГАГІЛКИ."

ДІВОЧИЙ, ЖВАВИЙ ХОРОВІД
ЖИВИМ ВІНКОМ КРУГ ЦЕРКВИ ВЄТЬСЯ,
А НА КОЛОДІ СИВИЙ ДІД
СИДИТЬ, І ДИВИТЬСЯ Й СМІЄТЬСЯ.

„ГЕЙ, МОЛОДОСТЕ ЗОЛОТА!
МИНУЛА ТИ!... ЦИТЬ, СЕРЦЕ, ЦИТЬ!"
І СТАРІСТЬ МОЛОДІ ЛІТА
З ГЛИБИН ДУШІ БЛАГОСЛОВИТЬ.

ЗМІСТ:

Д-Р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ.

Значіння політичного проводу.

В останніх часах щораз частіше стрічаємося з атаками ріжних українських політичних груп на істнуючий національно-політичний провід, і навіть у власному національно-демократичному таборі маємо одиниці, що не цураються виступати прилюдно у пресі проти того проводу. Цілі пресові орґани, що не зрікаються свого національного характеру, заанґажувались у кампанії проти національного проводу, а критика його діяльности, (не все доброзичлива й льояльна та часто тенденційна, в неперебірчивому ведена тоні) стала якоюсь „модою".

Психольоґічно ті атаки можна пояснити собі хіба тим, що після днів великого зриву в рр. 1917-19 ми опинилися на всіх етнографічних землях у найбільш невідрадних обставинах, — у Галичині, Буковині й Наддніпрянщині, багато гірших ніж перед 1914 роком (права української мови в УСРР. не стоять у ніякому відношенні до нужди села, фізичного террору та моральної деправації молодого покоління під більшовицькою владою). Умовини національного розвитку в нас не кращають, а ще майже з кожним днем погіршуються. З площини боротьби за найвище право нації треба було перейти до щоденної боротьби не то за нові здобутки, а за збереження найдрібніших давніх прав — до рідної мови, землі, церкви, школи... Час тої дрібної затяжної боротьби протягається довше, ніж цього сподівався наш загал. І в отій боротьбі політичний провід не всилі виказатися ефектовними успіхами. Все це є звичайним і цілком нормальним явищем в усіх подібних історичних процесах. Але — на жаль — до тих самих явищ належить те, що загал суті того процесу і труднощів, серед яких опинюється ціла нація з його проводом, не розуміє, люди слабші духом попадають у розсіяння чи зневіру, тратять терпець до впертої затяжної боротьби та виладовують свій гнів у доктринах, а шукаючи виновників лиха — йдуть по лінії найлекшого спротиву, добачуючи єдиних виновників у політичному проводі.

Річ ясна, що деколи навіть треба устійнювати політичні помилки та їх винуватців. І тому ніхто — а тимбільше ті, що є справжніми, а не мальованими демократами — не негують вартости критики. Однак із творчою та позитивною критикою не має нічого спільного свідоме закручування і переінакчування фактів, чіпляння себе до кожного найдрібнішого потягнення чи то проводу чи поодиноких близьких проводові діячів, перемішування великих справ з малими, роздування найменших — хай навіть помилок — до розмірів якогось національного злочину, цькування проти проводу та обмірковування всієї його діяльности виключно під кутом зачіпки...

Не є завданням цих рядків боронити політики УНДО і його всіх тактичних кроків та діяльности поодиноких визначніших його членів. Ніхто з нас не стоїть на становищі непомильности. Навпаки: де істнує активність, хто працює і воліє серед усіх обставин працювати та наражуватись на критику посторонніх видців, замісць вигідно до них приєднатися, той мусить раз тактичної лінії не дотягнути, то знову інший раз її перетягнути. Не будемо вказувати на причисленні помилки інших українських політичних груп. Хочемо тільки звернути увагу, що всі ті, які з такою насолодою бють у наш національний провід, усі разом не здають собі справи, що це не лише вузько партійний інтерес членів УНДО втримати цю партію **на позиції провідної партії,** але що це також інтерес загально-національний, інтерес навіть усіх тих патріотів-громадян, які не зараховують себе до рядів нашої партії і ставляться до неї критично. Нашим спільним інтересом є втримати **престіж УНДО,** поглибити його та поширити — бо так наказують **обективні умовини,** в яких найшлася нація і її орґанізоване громадянство.

Першою з тих обективних умовин є **істнуюча міжнародня ситуація.** Переживаємо часи надзвичайної плинкости. Про воєнні можливости говориться нині у світовій пресі більше ніж у 1914 році. Світ потрясений у своїх господарських підвалинах. Іде епохальна боротьба за нові форми суспільної економіки. Загострюються велика́нські змагання між двома яскравими економічними системами і бачимо на очах, як той ніби суто економічний конфлікт загострюється в парі з загостренням політичних відносин. Нічого, здається, доказувати, що кожний міжнародній конфлікт, який заторкує Схід Европи, автоматично актуалізує українську проблему і що з розвязкою проблеми Сходу Европи, нерозривно звязаною з упадком московсько-більшовицької диктатури, сплетена тісно також розвязка української проблеми. Чи може хтось сумніватися, що в таких складних і переломових часах необхідним є істнування великої провідної партії з моральним мандатом представництва більшости організованого народу?! В усякому разі признають це і наявно стверджують усі чужинці. Ось конкретний приклад: Зі зростом зацікавлення українською проблемою у широкому політ. світі щораз частіше приїзджають до нас ріжні чужинці, із ріжних національностей та політичних таборів, які проте всі звертаються першим робом до істнуючого політичного проводу, до президії УНДО й Української Клюбу та до редакції „Діла" і не шукають навіть серед українців партійно співзвучних собі елементів. Бо вони шукають понадпартійних інформацій і звязку з найбільш впливовою національною українською силою. Їм потрібний звязок з кимось, хто ту силу репрезентував би і хто міг би бути авторитетним речником всеукраїнських національних інтересів!...

Другим обективно-історичним моментом, який вимагає істнування УНДО як сильного провідного політичного табору, гуртуючого інтелектуальну еліту, найбільш творчі елементи і найсвідоміші верстви міщанства та селянства, — другим таким моментом є польська сторона. Чи не є це знаменним явищем, що не вважаючи на всі спроби наших земляків здискредитувати УНДО і підірвати його авторитет, — в очах польської влади і громадянства, УНДО має завжди значіння провідної партії і його найсильнішої організації. І тому завжди в моментах репресій — не хто інший, а провідники УНДО і його визначні члени найбільше терпіли, найстрогіше була трактована преса УНДО і вязниці заповнялися послами УНДО та його львівськими і провінціональними діячами. Бо наші сусіди здають собі справу, що УНДО є силою, яка обєднює маси та якої програма є органічним вислідом процесу української політичної думки. Розбиваючи ту силу — розбивається український орґанізований фронт та анархізується українську політичну думку. І тому найбільший польський наступ звернений проти того нашого фронту УНДО — і тому найбільша радість польської сторони з українських атак на УНДО...

Врешті третій, обективно-істнуючий момент: внутрішнє наше громадсько-політичне життя. УНДО є тою організацією, на якій лежить відповідальність за сучасне і за дальший розвиток подій. УНДО не цурається відповідальности за політичний, господарський і культурний стан нації. І саме цим воно найяскравіше ріжниться від інших українських партій і груп. Інші зай-

маються критикою, а навіть напастями, гим голоснішими і більш безпардонними, чим більше анонімовими. Зате УНДО несе на собі тягар праці. І коли щонебудь де в якій установі станеться — кожний бачить лише УНДО, а зовсім переочує всі інші політичні групи. Нема теж ні одної масової акції, якої за останніх 8 літ не переводилоб УНДО. Вело воно і перевело двократні парлямент. вибори, громадські вибори, шкільний плебісцит, перепис населення — може УНДО й не добуло з цих акцій ідеальних вислідів, може робило серед них тактичні промахи, але хто міг був заступити УНДО при цій роботі і як ця робота виглядалаб, колиб не було на своїх позиціях політичного проводу в особах членів партійних управ УНДО?

І коли дехто мріє про занепад УНДО, то чи призадумується він (не маємо на увазі сусідів, комуністів ані хрунів), що з того занепаду вийшло би? Є наївні, які вірять, що колиб УНДО „розлетілося", то повсталиб 2 чи 3 групи по заздалегідь зазначеній схемі, якісь „праві", „ліві" чи „центр" зі своїми „фільствами" і „фобствами" і що аж тоді повсталаб ідеальна „диференціяція національних сил". Тимчасом на руїнах УНДО не залишились би 2 чи 3 ґрупи, тільки запанував би повний хаос, повний політичний розгардіяш і брак усякої організації з сяким-таким авторитетом, організації, яка взялаб на себе у спадщині тягар відповідальности за долю народу. Повторились би рр. 1923-25, коли замісць боротьби за ідеї, за політ. тактику, ми бачили згіршуючу особисту гризню і боротьбу клік. І так, як тоді ніяка інша істнуюча політ. партія не могла перейняти на себе провідної ролі трудової партії, так і тепер ні одна з нинішніх політ. партій і ґруп не заступила би ролі і значіння УНДО.

Однак люди — як згадано вже — не здають собі справи з поваги часів, з обставин, в яких живемо, та з історичної ролі провідної організованої політичної партії. Вони не здають собі справи, що зріст авторитету українського імени у світі й у Польщі прийшов і далі йде не через гасла і крик, не через розпучливі фаерверкові вибухи, навіть не через жертви тих вибухів, — лише виключно і єдино **через працю і через відповідальність за працю.** Завдяки цій праці українська проблема стала теж центральною проблемою у Польщі. Свідомість села, зріст свідомости міста, господарська туґість, поступ культури, зрозуміння для здобутків цивілізації — це все основане на едино трівких підвалинах — буденної, конструктивної праці. І всі наші противники не виступають як суперники до праці і тягару відповідальности: вони вдоволяються ролею чисто негативного чинника.

Істнуючий український національно-політичний провід буде стояти на сторожі авторитету, як загально-національної цінности, і в імя тої цінности буде безпощадно поборювати всі спроби анархізації українського громадсько-політичного життя.

Д-Р СТЕПАН БАРАН.

Колись і сьогодні.

Українське громадянство і політичний провід та його авторитет в Галичині перед і після війни.

Наше сучасне громадянство у Галичині погано відзначується незнанням нашої політичної історії з останнього півстоліття, чи радше навіть від половини мин. віку, коли після панщини по раз перший зявилися ми у тодішній Австрії на політичній арені. Вправді оголошено у нас монографічні нариси (О. Терлецького, Ів. Франка, І. Кревецького, С. Томашівського, М. Кордуби й інших), що торкалися галицьких політичних тем з австрійського довоєнного періоду, але не було і — на жаль — досі нема суцільного критичного огляду. Не можуть тут — очевидно — входити в рахунок політичні насвітлення істориків літератури чи літературних монографій (Ом. Огоновського, Ол. Барвінського, М. Возняка, Б. Лепкого, В. Щурата, К. Студинського і ін.), або нинішньому поколінню зовсім незнана С. Качали „Polityka Polaków względem Rusi". Поминаю воєнні спомини та історично-військові огляди (О. Назарука, С. Шухевича, О. Кузьми і ін.), яких само призначення є інше. На окрему згадку заслуговує Костя Левицького „Історія політичної думки галицьких українців" і йогож „Історія визвольних змагань галицьких українців з часу світової війни", що хоч і не є критично-історичним оглядом наших політичних змагань і подій, а є радше хронікою, — то всеж можуть бути корисним підручником як літописна збірка для тих, що самі про ті події не знають, або їх призабули. На жаль, і вони дуже мало поширені, а сучасна молодь майже їх зовсім не знає. Про наших сучасних політичних публіцистів не беруся говорити; їх виступи на наших очах і мають актуально-політичний характер. В. Липинський, як великий історик та ідеольоґ державної думки, займає у нас окреме — найвидніше місце.

Політична преса, а навіть і політичні журнали не заступлять одноцільного критично-історичного огляду нашого недавнього минулого. Це є теж одною з головних причин сучасного розгардіяшу у політичних поглядах, ба що більше, — і в практичній роботі значної частини нашого громадянства, у першу чергу нашої молоді. Тут і джерело її власного почуття якогось окремого месіянізму та її своєрідної погорди до старших.

Політична історія живого народу не вживається зовсім ні внутрі — у його почуваннях і свідомости, — ні назовні; вона переходить тільки переміни і має раз більші, раз менші напруження, відповідно до кожночасних внутрішніх і зовнішніх обставин. І нинішнє лихоліття не перервало зовсім ниток, що вяжуть наше сучасне з нашим минулим, хоча змінилося тло політичної діяльности і змінилися політичні обставини. Нема вправді довоєнного політично-орґанізаційного примітиву; політичне життя значно тепер зріжничкувалося, а всеж зродилося воно вже на ораному ґрунті, хоч не всі ратаї-плугатарі співають за плугом ту саму пісню.

Масова участь галицького громадянства у політичному життю датується щойно від половини першої декади цього століття — від часу

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 16. КВІТНЯ 1933.

ҐАБРІЄЛЬ МІРА.

Страсний Тиждень.

Вербна Неділя.

Виходить Господь із Вифанії, а шати його тріпочуться від щастя на блакитному тлі пригорка. Це льот вітерця, що лежав на мокрих анемонах і русявих парах косогору і що зненацька знявся як той табун птахів, які втікають і кидаються впростіч тому, що хтось ішов; та вони пізнали голос і подобу приятеля й підбігають, оточують його, і тому хвилює так його плащ та туніка і шукають його ніг, то знов знімаються до його волосся, бо ноги, волосся й шати Господні, і вітрець тепер, пахнуть нардовим миром жінки, яка згрішила.

Ранок над селом і узгірям ніжиться любо в своїй соняшній киреї, і під пестливою теплиною зберігає ще дрібку наготи останнього холоду.

Господь зупиняється і вдихає тихо, щоб краще прийняти солодкий подих днини. Він увесь оточений пахощами. Запах обіцяє якусь неясну щасливість, призвіщає не знать яку красу і сповняє його почуванням, що він дитина, голублений як дитина, хоча такий могутній. Але крізь обіцяне щастя пробивається завжди передчуття будучого страждання.

...Єрусалим! прегарний Єрусалим; позублені мури; білі груди бань; дооколичні сади з квітучими овочевими деревами. Все чудове.

Єрусалим непорушний і золотий. І учні Господні бачать його як месіянський вінок, що жде на Раввине чоло; вони вже досі булиб заквітчали собі голову, а Равві споглядає на його болісно стурбований!

Старе срібло Оливної Гори показується внизу зораного узбіччя. Мури з білої крейди, висушені огорожі улогих піль, що сходами тягнуться вгору, на вершині — сонце. А в глибині, нахилившись над потоком Кедроном, знімається оповита зеленими кактусами та вапняними гробами, смаглява Ветфагія.

Нарід прибуває із свіжим шелестінням нарізаного віття й повітря насичине запахом соку, що витікає із ран дерев.

Оповідають про чуда Господні; показують Лазаря, що йде так само з апостольською сімєю; сухі уста складаються з трудом до кволого усміху, тоді як тіло його хрустить під твердими фалдами шерстяної одежі.

— Осанна! осанна Сину Давидовому!

І височенно знімаються крики й залітають у ясність блакитного ранку.

Учні-ж поринають у живовидности великої перемоги. Ах, як повинні відчувати живовидність цієї перемоги ті, яким одної днини доведеться передати її всеньку іншим серцям!

Ослиця з ослям скубуть мягеньку зелень живоплоту і юрба відвязує їх. Обидві скотини обертаються й дивляться на неї з покірністю і смутком. Господь усміхається до всіх і простелає свій плащ на гладкій, тремтливій і теплій шкурі ослиці. Його сажають на неї. І вони починають спускатись у яр.

Тепер Єрусалим знімається на горі, великий, могутній та тугий

— Осанна! осанна! Благослови грядущій в імя Господнє! Чути задихані покрики під гору.

А Господь, блідий, преблідий, споглядає на місто, смутиться та плаче.

Такечки він плакав одного вечора, коли дивився на свій Назарет; і цілий горб лунав тоді від вигуків і наруг.

*

Між старим камінням тріпочуть стрункі й голі пальми; шукаючи себе, витягають свої шиї, і їх листя тремтить як ніжнесенький пушок під мілощами білої, синьої, фіялкової, багряної кокарди... Виросли поволі в змертвінні, стиснені волосянкою, задубілі, сліпі, тоді, як сонце й ніч сповивали матірне дерево. Дістали світло й вітрець, коли вже належали менше до життя дерева як до літурґії. Проходячи, виявляють дитяче та слабе схвилювання, і тремтять холодом церковних склепінь. І такі благородні вони, такі делікатні, такі панянські, а згинаються, щоб стати киЙком старика, що томиться, ґенерала, що нудиться в першім ряді вірних і не знає як держати і пальму, і палицю, і шаблю, і свою гідність. Нема нічого більш непокірного для рук як пальма, що вся є ґрацією.

Три діякони співають Страсти від святого Матфея. Той, що заступає Ісуса, має тон покори й смутку; літописець або евангелист співає швидше; третій повинен сполучити в своїм голосі крики Синаґоґи, змінливої юрби: і час-до-часу вони вдаряються, прохоплюються.

На далекому обрії життя зявляється нам незайманий наш Єрусалим, і наші руки відчувають пахку мякість першої пальми, прямої й делікатної, з її оливною віткою; з тією, як ми це чули, що тріщала й роздиралася до заліза нашого балькону, в одну ніч дощу, бурі й остраху.

Південь і побгані пальми виходять із церкви. Остання має жалібну стяжку: її несе ма-

*) Міро, Ґабріель, еспанський повістяр, родився 1879 р. в Аліканте, помер у Мадриді 1930 р. Його головні твори: Історія мого друга, Цвинтарні вишні, Картини Страстей Господа Нашого, Отець святий Даниїл, Прокажений Епископ, Картини патріярхів. Заснула мряка. З останньої книжки ми й вибрали оці роздумування на тему Страсного Тижня, які може дадуть приблизне, хоч слабе, [illegible] красу оригіналу.

масового руху за реформою виборчого права до австрійського парляменту. Вибори до австрійського парляменту в 1907 і 1911 р. та до галицького сойму в 1908 і 1913 р. і деякі реальні успіхи нашої довоєнної політики в Австрії ще більше скріпили зацікавлення нашого громадянства політичними питаннями. Зросло значіння нашої парляментарної і соймової репрезентації, а на терені краю значіння і вплив української національно-демократичної партії та Народнього Комітету як її виконавчого органу. Велична більшість мандатів у парляменті і в останньому соймі з українських округ опинилася в руках нац. дем. партії. Дві інші українські партії — радикальна і соціяльно-демократична — у нашому політичному житті грали зовсім підрядну ролю. Не тільки політична ініціятива, але і практична робота на терені краю була майже виключно в руках Народнього Комітету.

У політичній роботі брали тоді участь всі активніші одиниці нашої інтеліґенції на повітах — духовенство, судді, учителі середніх і народніх шкіл, не кажучи про цілі ряди чільних селян. Авторитет політичного проводу в очах мас стояв високо. Народній Комітет мав величезну повагу і був свого рода справдішнім національним урядом, якого доручення виконував край без проотесту і який мав вплив на всі тодішні ділянки нашого громадянського життя. Ішли ми вперед і здобували одно становище за другим. Угодовство політичного гуртка християнських суспільників, не вважаючи на підтримку згори, не зуміло здобути ґрунту для себе і до кінця животіло тільки в маленькому гуртку. Москвофіли заникали щораз більше під могучим натиском нашої відродженої національної сили.

Наша практична політика оберталася тоді в іншій площині, як нині. Інше теж було психічне наставлення нашого громадянства до політичних питань та до проводу партії і послів, яких люди не легковажили, а тим менше не мішали з болотом, ставлячи до них без порізнання менші вимоги, як сьогодні. Оберталося все біля дрібних практичних справ, що в сумі давали у здійсненні досить значний національний капітал. З більших справ була університетська справа, за якою у першу чергу стояла академічна молодь і яка зближалася до своєї оконечної розвязки. Метою нашої довоєнної політики в Австрії був поділ Галичини на дві окремі провінції, польську й українську, та прилучення до тої української частини Буковини. Повна українська державність, хоч була зазначена у програмах всіх трьох наших партій, лежала до війни у далекій царині мрій.

Академічна молодь не ставилася тоді на недосяжні котурни. І тоді бували деякі тертя між „старими" й „молодими", що є річею самозрозумілою у живому громадянстві, однак „молоді", себто академічна молодь, не претендували ніколи на ролю месіїв-спасителів і з молодечими силами та думками після скінчення студій доповнювали кадри старших. Одно тут дуже важне, — не було тоді інтеліґентського пролетаріяту — якого нині тисячі без якихнебудь виглядів на краще завтра, — бо кожний знаходив легко заробіток і прожиток.

З вибухом світової війни переведено концентрацію політичних сил. Створено у Львові Головну Українську Раду з відпоручників трьох українських партій, яку в травні 1915 р. на еміґрації у Відні перемінено на Загальну Українську Раду, поширюючи її і на Буковину та представників наддніпрянських еміґрантів (Союзу Визволення України) і покликуючи до неї відпоручників Української Парляментарної Репрезентації. З приводу воєнних подій на терені краю і обмежень свободи політичних рухів політичний провід в рр. 1915—1918 опинився в руках Загальної Української Ради й Української Парл. Репрезентації, що було аж до упадку Австрії.

Про політичні відносини з часів нашої державности в Галичині не говорю. Тоді був стан війни і зовсім виїмкові обставини.

Після програної істнувала від 1920 до 1923 р. Міжпартійна Рада у Львові. Вона не вела самостійної політики, підпорядковуючи себе закордонному еміґрантському проводові з бувших членів Української Нац. Ради у Відні, що диктував краєві всі політичні потягнення, а загал громадянства вірив тоді у прихід чуда.

Але чудо не прийшло. Зате прийшло париське „рішення" з 15. березня 1923, що витворило у нас зневіру і хаос та занепад всякої політичної організації. Вибір Української Парл. Репрезентації в листопаді 1922 р. з північно-західних земель не мав у нас в Галичині, що збойкотувала польські вибори, — ніякого більшого значіння.

Щойно від половини 1925 — від хвилини повстання Українського Нац.-Дем. Обєднання наступила віднова нашого політичного життя в Галичині. Силою обставин пішло воно іншими шляхами, як до війни. Український табор

П. КАРМАНСЬКИЙ.

Як він ішов смутний до Ґефсеману.

Як він ішов смутний до Ґефсеману,
Тиша тривоги камянила світ.
І ніч вкривала саваном туману
Його на стежці вирізблений слід.
І наливались кровю винні грона,
Гнулося сумно гилля оливок.
І зорі наче діядем-корона
Над Ґефсеманом сплелись у вінок.
У річках води плили каламутно,
Довкола було невимовно смутно.

Коли припав до скелі головою
І ледом піт обклав Його чоло,
Війнув на Нього всесвіт самотою
І горе в Ньому каменем лягло.
Все, що зо світом Мрійника вязало,
Тепер від Нього відходило сном.
І в серці Раввї зло віків ридало
Розпука била в Нього тараном.
В якусь бездоню Божий Син валився —
Ломився духом, плакав і молився:

„Ох, Отче, Отче! Як така вже воля,
Щоби я чашу вихилив до дна,
Не дай, щоб людська, пяна, самоволя
Убила правду. Дай, щоби одна
Рука писала всім закон і право,
Щоби пропало підле слово: раб.
Нехай Твоего образу лукаво
Тавром неволі не скевернить сатрап.
Проте не слухай, що мій біль говорить:
Ти знаєш краще, що Твій промисл творить.

Замовк — і втер тремтячою рукою
З чола не піт, а закипілу кров.
І увійшов у Нього дух спокою
І всі вагання замір поборов.
І перед Ним простерся пурпуровий
Вселюдський шлях, далекий, без кінця.
І він сказав: „Мій Отче, я готовий
Приймити дар тернового Вінця".
І відійшла від Нього вся тривога.
Відчув у собі творчу силу Бога.

Був час...

Був час, коли світило сонце людям
І щирий сміх належну мав ціну.
Було співці не нудили безлюддям
І молоді співали про весну.

Був час, коли ми небо мали в собі
І мріями буяли вище хмар.
Тоді плачки не плакали на гробі,
Не голосив над нами паламар.

Бо ми тоді купалися в безсмертю,
Вогонь богів у грудях носячи.
Ми мали міць іти на бій зі смертю,
Під гомін сурм відсіль відходячи.

Чар вічности давав нам бистрі крила
І молодість нам грала як вино,
А старість нам журбою чол не рила.
Та це було давно, давним давно.

Сьогодні зпід хмар у прірву впали
І згас огонь, що вчора в нас горів.
Ми вже не Тори, навіть не Танталп:
Ми крамарі з душею опирів.

Шукаємо загубленого вчора
І тужимо до завтрішнього дня.
І вабить нас печерна ще потвора,
Бо троглодит сьогодні нам рідня.

ленька дівчинка, тонюсенька й така бліда, що аж її тіло скидається на серце пальмового дерева, а в очах її дрімає біль жінки й безмірний смуток серед радощів і сонця Вербної Неділі.

Страстний Понеділок.

У нашому серці й на чолі чуємо яловість фіґового дерева, що цього дня відмовило свого овочу Господеві.

Господь звертається до своїх друзів, здивованих, що нагло всохло прокляте дерево, і каже їм:

— Колиб ви мали віру й не сумнівалися, ви не тільки вчинилиб те, що я зробив з цим фіґовим деревом, але багацько більше, бо колиб ви цій горі сказали: „Двигнись і кинься в море!", це сталось би.

„Господи: ти не є більше при нас. Ми мали віру, а гора все ще оточує нас". Пішов назад Господь у Храм. Обступили його ті, що не вірили в нього, і він оповів їм оцю приповість.

— Чоловік мав двох синів, і звертаючись до першого, сказав йому: Сину мій, йди сьогодні й роби у винограднику моїм. Цей же відказав йому: Не хочу. Але пізніше, коли зрушило його каяття, пішов. Згодом він звернувся до другого і сказав йому те саме. Цей-же відповів: „Іду, Господи" і не пішов. Котрий із двох уволив волю свого вітця?

Люди відповіли йому:

— Перший уволив його волю.

А Ісус сказав їм тоді:

— Істинно, подібні до його будуть митники, самаритяни, блудниці й погани, які попередять вас у Царство Боже.

І почувши це устушаться й реметвують священики, фарисеї й садукеї; і їхня ненависть до Господа росте тому, що, хоть не люблять його, ані не вірять в нього, вони не відмовляються від нагороди, навіть коли вона походить від того, ким вони гордують.

Господи: нехай ввійдуть у нас радість, великодушність, дитяча простість і натхнення Доброго Самаритянина; нехай чуємо, нехай віднайдемо себе навіть у соромоті гріха.

Сьогодні, в Страсний Понеділок, на Службі Божій, священик при вівтарі прочитав оці чудові слова пророка:

„Той, хто ступав у темряві й не мав світла, нехай надіється тепер в імя Господнє і вповає на свого Бога".

Знаємо добре, що прийдуть хвилини слабости й упадку, але віддали від нас прокляття ялєвости!

Засмучується Господь на думку про свою смерть і кличе:

— І я, як знімусь від землі, всіх підніму до себе!

Тоді ті, що прислухалися до його, знизують плечима й кажуть:

— Знаємо із книг святих, що Христос пробуває завсіди: як можеш говорити нам, ти, що твердиш, що єси ним, що знімешся з землі і що тебе не стане між нами?

І деяким стає ясно, що пішли за ним у добрій вірі; а здавати собі справу з доброї віри, це почати втрачати її.

Страсний Понеділок, гарний навіть в іменні своїм. Наближаються години, години печали духа, які струснули утробою віків.

*

Тимчасом люди сперечатимуться, щоб знати, чи треба, чи ні, підчас цих святих днів перервати рух возів на головних вулицях міст. Це палкі визнавці релігійної ідеї у всій її чистоті та [illegible] ідеї поступу.

З еспанської мови переклав

І. В. Дубицький.

розколовся на дві частини — національну — УНДО, радикали, гурток недобитків есдеків та новоутворені клерикальні формації — і другу комуністичну та комунізуючу. УНДО, на якого плечах лягла в дійсності вся творча й організаційна праця в краю і оборона наших основних політичних домагань за кордоном, не здобуло того становища і такого великого авторитету, які мали УНДП, та зокрема Народній Комітет. Не вважаючи на безумовну національну потребу та всі заходи проводу УНДО, не вдалося створити формального одноцільного національного фронту, що значно облекшувало би робоного фронту, що значно облекшувало би роботу і тут в краю і за кордоном національному противникові.

Вибори до польських законодатних установ у 1928 р. дали у висліді досить численне представництво, у великій більшості з радів УНДО. І знову не створено на терені польського парляменту одноцільної національної формації з вини радикалів (як це було перед війною з Укр. Парл. Союзом) — хоч від УНДО вийшла відповідна пропозиція. Те саме повторилося і в 1930 р., коли число нашого представництва впало більше ніж на 50 проц. (волинських і галицьких бебеків українського роду тут — очевидно — не можна вчисляти).

Весь тягар політичної організації край зіпхав виключно на послів. На послів з УНДО впали і всі заходи щодо закордонної інформації. Посли і сенатори мають дати іє лише працю, але і гроші. Число політичних робітників зменшилося. Відпали всі урядовці, багато з духовенства. Про політичні справи будня наше громадянство думає часто ірраціонально Від парляментарного представництва вимагається дуже багато — *без* ніякого порівнання більше, ніж це було перед війною. І зате часто дивиться наше громадянство на своїх послів і сенаторів очима польської україножерної преси, яка має небувалий перед війною сугестивний вплив на наших земляків.

На політичну арену після війни вринула у нас нова підпольна формація УВО — чи там тепер ОУН. Членами її стала молодь, а керманичі в підпіллю є щораз інші, або — за кордоном.

Перед громадянством реклямують себе стовідсоткові націоналісти, що тільки вони одні покликані до виведення народу до кращого. Методи відомі. Про них говорить їх преса, а ще краще, звідомлення з судових розправ. Категорії думання найчастіше вповні ірраціональні, чим можна пояснити претенсії до месіянізму і бажання терпіти — приносити з себе жертви, нераз зовсім безцільні, а навіть шкідливі.

Відомо, що історія наших політичних визвольних змагань не зачинається від націоналістів, хоч як вони стараються це підкреслити. Було це і перед ними, а великі ідеї можна здійснити тільки тоді, коли не рветься звязків з тим, що зробили для даної справи і попередники і коли в громадянстві живою буде певна пошана для політичного проводу.

—o—

Д-Р М. КОЗИЦЬКИЙ.

Українська дійсність у світлі фільософії.

Фільософічна жага сучасности. — Банкроцтво механічних систем. — Безоглядна вартість одиниць. — Роля національної держави. — Завдання сучасного українця.

Був недавно час, коли могло здаватися, що сучасна зматеріялізована і змеханізована доба, якої офіціяльно плекана психофобія сконкретизувалася навіть у державний організм диктатури пролетаріяту, дала почин, а може завершила останній етап у розвитку історії людства. Відтепер людство піде перелогами суспільної механіки і задивлене в маєстат суверенної матерії під ритм машин заживе заслуженим спокоєм у нагороду за те, що раз на все перестало бунтуватися проти цієї матерії і вкінці поєдналося з нею. Здавалося також, що наука все наше буття, всі явища природи та людей, вмістила вже в одну загальну математ. формулу і що фільософія та інтуїтивне знання стало тільки заняттям чудаків — професорів і неуків шарлятанів. А проте ще ніодно покоління не було таке, як нині, розпалене фільософічною жагою, щоби вирішувати сучасні проблеми, від яких розвязки залежить: бути або не бути! Ще ніколи людство не відчувало такої бурхливої потреби перетворювати і передуховляти плоди своєї мозольної праці, займатися і зрозуміти свій труд, витрачувати на те, щоби покорити собі матерію.

Вже саме те, що ми нині фільософуємо залюбки в площині історії, свідчить про пробуджений метафізичний голод нашої доби і що людська думка досягає самої суті істнування, коли вона перейшла з аналітично-причинової механіки до прояв людського духа. І саме історія доказує, що людство у своїм розвитку завсіди звертало свій зір на далекі обрії понадматеріяльного світа, воно неспокійне, і що саме в часі найбільшого матеріялізму, як наприклад нині, ціла культура наче звульканізована сумнівами, що киплять тугою за якимсь вищим ідеалом. І сама історія немов-то розвязує свою загадку, що всі матеріяльні, тимчасові форми це

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. КВІТНЯ 1933.

АНАТОЛЬ КУРДИДИК.

100%.

(Гумореска.)

Я дивувався, що Сайко, мій приятель з гімназії, сидів кожний день у бібліотеці. Сайко був нормальний молодець, солідний, а проте сидів у бібліотеці і постійно шиpяв у часописах. У наші часи — це ознака аномалії.

Але я перестав дивуватися, коли він прийшов до редакції і всадився на моє бюрко.

— Я зробив геніяльну статистику — почав він розвивати течку. — Я підрахував, що ми кидаємо в народ що року 20.356 гасел і виконуємо з них власне цих останніх 6.

— Сайку — кажу — чому саме 20.356? Не 20.500?

— Це основний підрахунок. В кожній нашій газеті, це я перечислив — їх щонайменше десять. Два щоденники разів 365 днів є 730. 30 тижневиків разів 52 є 12.240. А 17 місячників разів 12 є 816. Разом 20.356. От що.

Очі його горіли.

— Що більше, знаєш, я змірив ці гасла і якби їх поставити одно коло одного, можнаб на місяць долізти. Зачалиб з землі від „Все вперед“, а останній з „Сільського Господаря“ — „Купуйте расові бугаї“ виходив би вже на місяць і то так, що „расові“ висіли би ще в повітрі, а „бугаї“ булиб на місяці.

— Мати моя! З глузду зісунувся! — блимнуло мені в голові.

От маєте працю в бібліотеці.

*

Потім я зайшов до його робітні. На всіх стінах у ній були наліплені гасла: Мир Вам, Браття! Хай живе Митрополит! Смерть наїздникам! Вживайте муштарду „Міки“! Геть зі Студинським! Мухи з хати! За правильну політику! Сійте сою! і т. д. і т. д. — а Сайко сидів і рахував щось у часописах.

— Сайку!

— Триста девятьтисяч вісімсот шістьдесять три — пробурмотів він. — Чого хочеш?

— Що це в тебе за архів?

— Триста девять тисяч вісімсот шістьдесять і пять — це мої докази і спонуки.

— Навіщож ти робиш це?

— Триста девять тисяч вісімсот сімдесять — це я хочу всі гасла скумулювати в одно всенаціональне гасло. Воно матиме 309 тисяч і 870 слів і займе 14 грубих томів. Це буде книга — Імператив Нації. Оце її сторінка.

Я прочитав машиновим письмом:

Всі вперед у Січі сіймо буряки цукрові на завтрішні великодні дзвони до перемоги займо гріш під Маркіянову могилу куримо Калину. А потім мені закрутилося в голові, я побачив драбину гасел, що „бугаями“ опиралася на місяці і... я втратив память.

*

За місяць я зустрів Сайка на вулиці. Сайко здалека вимахнув рукою.

— Знаєш, — каже — я переконався, що в нас ніхто не виконує гасел нашої преси. Хочу стати першим, що робитиме це послідовно й рішуче.

— Якже ти це робитимеш?

— Подивися на мене!

Поглянув я: черевики зашнуровані звичайним шнурком. Штани бронзові, з грубого сукна. Вишивана сорочка затягнена червоною гарасівкою. На голові баранкова шапка.

— Сайку! — кажу. — Як ти виглядаєш?

— Як? Консеквентно до своїх поглядів. Це моя фактична а не теоретична відповідь на гасла нашої преси: „Ні сотик в чужі руки“. —

— Так хібаж наша преса пише, щоб ти ходив зашнурований мотузкою?

Сайко подивився на мене як на божевільного:

— Шнурівки коштують 10 сотиків. А я не хочу дати сотика в чужі руки. За цей мотузок я дав 10 сот. теж, але ці 10 сот. пішли у свої руки. За них селянин купить собі паперців „Калина“ — і буде свій гріш збільшувати своє майно. А ти знаєш — його очі стали ясні, як вогні — щоби то було, якби всі українці не купували шнурівок, а мотузки з села? Якби у нас розрісся коноплянний промисл?

Я уявив собі і простягнув йому чимскоріше руку.

— Я тобі статтю про те напишу! — потряс він мою руку.

— А знаєш, як назву? „Шнурівка з коноплі як економічна проблема нашого завтра“.

*

Потім довгий час не бачив я Сайка. Місяців зо три. Аж випадково на одних зборах, зустрів його маму.

— Як син? — питаю.

— Син? — і скривилася до плачу. — Можеб ви так, пане редакторе, подивилися до нас? У нас таке ли-и-и-хо... — і вона справді піднесла запаску до очей.

— Що таке? Вмер?

— А так, якби вмер. Збожеволів мій син. Я гадала з нього потіху та невісточку ма-а-а-ти...

— Цитьте, матусю. Кажіть, як це виглядає!

— Як виглядає? Все від тих газетів, все від тих брошурів. Прийшов місяць тому до хати, став на порозі тай, як не крикне: Свій до свого! Переводимо в чин наші гасла! Від власної хати! Я сиділа тай руки опустила. А він ходить по хаті та пальцем показує: Це від кого, мамо? Від Шварцюри, кажу. Щоб мені того завтра в хаті не було. Це від кого зеркало? Від Люфта, кажу. Щоб я його не бачив! Я до нього, а він: Мамо! — каже. — Доки будемо ждати! За принциповість в економії! За стабілізацію поглядів! Наслів такого —

тільки засоби, завдяки яким здійснюються якісь вищі, невидні правди.

Наша доба ще раз за Геблем відкрила, що не тільки первні і їхні процеси в природі, але також життя людини і цілих народів має свою власну фільософію і що прояви історії не підлягають системі матеріяльного світа. Сучасне покоління відчуло на собі, що фільософія самої природи не відкрила тайни буття і не заступила людству релігії.

У безмежній книзі космосу, якого чинником є матерія і сила, наука відчитала закони небесної механіки і божеські анальоґії, що їх повів найвищий будівничий між велитенською будовою соняшної системи і дрібнесенького атому. Могло позитивістам здаватися, що життя людей і суспільности є лише колісцем у тій суцільній машині, що підлягає непохитним правилам. А проте, коли вони переводили свій зір від мертвої матерії до прояв людського життя, тоді закони фізики і математики показалися зовсім невідповідними.

Культури в своїй чарівній безцільности ростуть і вмірають як квіти на полі, кожна культура це тільки випадок у космосі, що його надніс неблаганий час на нашу планету і сама людина, людство і все життя це теж тільки випадок! — каже в мелянхолійній задумі оґірчений Шпенґлер.

Але і знову не можна заперечити, що в людині ділає ще вища і могутніша і вільніша сила між той психогенний чинник, що в орґанічному світі послугується матерією для своєї життєвої творчости. А цією силою, що свобідно виринає і творить в історії, є дух, що в людині приходить до самосвідомости, що осяює минуле і нашу сучасність, і пливе в невідоме майбутнє, творячи історію людського роду. Цього духа, що оживляє наші труди, не всилі схопити ніякі правила механіки ні біомеханіки. Усюди в мертвій і живій матерії царствує спокій і механічна підданість, тільки на одинокому відтинку всесвіту, на нашій планеті — кипить, іде невтишне геройське змагання, боротьба за єдність, за гармонію, за визволення, розгривається нерозгадна містерія буття. Цією ареною є людська душа!

З найдальших обріїв історії йде Соломонів смуток, що відбивається у мелянхолії Люкреція та Вірґілія, жалощах Овідія, резиґнації Марка Аврелія, що пригнічує Леопардія, Лямартіна, Лессінґа або Ваґнера, що кристалізується в песимізм Шопенгавера і Гартмана...

Нема брутальнішого безумства, як предствляти собі, що якась доба в історії є погноєм для іншої доби. Кожний вік і його покоління має свою метафізичну конечність і право до безоглядної вартости. В обличчі духа кожна людина має свою вартість, про що переконується в останньому своєму досвіді, у хвилині смерти. Те, що переживає умираюча людина, в тому ніхто не може взяти участи і поділитись хочби в найменшій частині і на одніську хвилину.

Ця індивідуальна конечність і одинока самотність в останній хвилині життя потверджує теж явище, що колектив, маса, то збір живих, неподільних у собі одиниць. Історія життя одиниць і народів, цілого людства це історія творчости вільного духа, бездонна туга і зов його волі, що хоче одуховити ціле істнування.

Наша доба горить патосом і містикою національної ідеї. Це почуття національної свідомости виплило з природи людського духа, як етап, що прийшов до голосу в історії. Може цей дух переллється колись у якусь вищу єдність, в паневропейство або в евразійство та покищо національна категорія це суверенний постулят европейської свідомости, що переноситься щораз виразніше на Далекий Схід. Тому національна свідомість і самоозначення це життєве домагання кожної етнографічної маси, що прокидається до вищої форми життя. Без цієї вищої форми ніякий нарід не може брати участи у загальнолюдській культурі.

Тому духовий розвій поневоленого народу виявляє в своїх функціях патольоґічні відхили і роздвоює душу його культурних творців. Жертвою того дуалізму і боротьби упало в нас багато талановитих одиниць.

Цією національною ідеєю оживлена Европа розбилась за час одного століття на багато державних організмів. Національна держава стала прототипом політичного ідеалу. Тільки в національній державі стало можливим повне, свобідне і творче істнування модерної людини. І тому припинити політичне самоозначення якогось народу це злочин проти його духа, що стає драмою кожного його свідомого члена.

І саме український нарід, майже одинокий в Европі, не встиг силами цієї нової духової дійсности усунути зі своєї території старий, ворожий його орґанічному розвоєві політичний лад. Становище нашого народу ускладнилось ще й цим, що національна ідея в зах. Европі здійснюється рівночасно з перебудовою цілого світогляду сучасної культури, як духовий процес цілої доби, що є можливий тільки в рамцях свобідної, національної держави.

І саме в часі, коли в творчості нашої планети бере участь крім космічних сил також ґіґантна сила людського інтелекту не сміє жити оманами сентиментальний нарід-мрійник, бо кожний мусить перетворитися в новий, вищий творчий тип европейця, який мусить тримати

Найкраща льоката капіталу.

Небезпечна це дорога легких зисків. Іти до легких і великих зисків — це ходити по леді без совгів. Неодин ласий на великий зиск під впливом обіцянок віддає нераз гроші, які заощадив з великим трудом, на великий процент. В заміну за це дістає непевні векслі, хоч звичайно у таких випадках той процент платять „згори“, але тільки „до якогось часу“. Приходить такий день, коли видко, що нема на нього „покриття“.

Протестований вексель іде до адвоката. Минають довгі місяці, нарешті суд засуджує претенсії, очевидячки без недозволеного високого проценту, а коли віритель з присудом заявляється у довжника, виявляється, що він банкрот, що навіть меблі у нього заняли і що взагалі весь обіцяний зиск це була омана. Такий звичайний кінець, коли хто злакомився на високий, а непевний процент. Зрештою, здоровий розум диктує нам ту нехибну рецепту: хто бере на себе платити високий процент, той є на дорозі до банкроцтва, бо високих процентів не може оплатити ніякий певний інтерес. Тому то розумний той, хто не шукає високих процентів, але певної, солідної, добре забезпеченої льокати.

Заки довірите свою кервавицю якійсь інституції або одиниці, треба перевірити, чи вона дає добре забезпечення на гроші і чи капітал має добру ґарантію. Коли даємо ощадности до ПКО, то знаємо, що ніяка криза не вплине на забезпечення і певність нашого гроша. ПКО відповідає за них своїм величезним майном, ґарантує квотою 660 зол. мілiярдів у готівці та льокатах, 26-ома великими нерухомостями, що переходять вартість більш 35 міл. зол. і іншими вальорами.

Другим чинником, що рішає про віддачу грошей на процент, повинен бути чинник вигоди. Які-ж вигоди та користь дає нам та інституція, якій довіряємо гроші. І знову ПКО „побиває рекорд“. **1. дає солідний процент, 2. запевнює тайну ощадностевих вкладів, 3. вклади до ПКО можна переводити і відбирати у кожнім почтовім уряді в усьому краю, без огляду на місце, де видали книжечку, 4. всяке листування з П. К. О. щодо ощадностевого обороту є безплатне, 5. ощадностеві вклади вільні від усіх данин і податків.** Тому П. К. О. здобуло собі повне признання громадянства і про ролю тієї інституції у господарськім житті нашого краю каже найкраще її оборот у 1932 році, що дійшов до незвичайної цифри 23 мілiярди зол. Памятайте, складайте ощадности до П. К. О. у кожнім почтовім уряді.

ВСЯ „ПИСАНКА“ ДЛЯ РІДНОЇ ШКОЛИ!

З нагоди Воскресення Христового не забувайте на „писанку“ для Рідної Школи. Нехай кожне Товариство (Кружок РШ., Читальня, Луг, Сокіл, Кооператива, Молочарня і т. п.), кожне підприємство і кожний українець та українка особисто чи гуртом перешлють дар на „писанку“ „Рідній Школі“.

Приходи з вистав, концертів та інших свят у часі від Великодня до Вознесення йдуть на Рідну Школу.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ у Львові, Ринок 10.

що я аж хрестилася. Але шафу винесла, зеркало винесла! Чи ото не збожеволів він, пане?

Я схмарив брови. Людину, що послідовно переводить наші гасла нині — вважати божевільною? Я попросив замісць відповіді:

— А далі? Вже успокоївся?

— Еге! — і запаска на очі. — Дві неділі тому каже: Мамо, зробіть в хаті місце, бо я дзвін у Бриланського замовив. „Сину — кажу — а тож навіщо?“ Я кінчаю! ґазету: Читайте, каже не стоїть тут написано „Купуйте дзвони у Брилинського?“ Не стоїть?

Вона витискала ніс.

— Стоїть, кажу. І той дзвін у нас у хаті стоїть. За 400 зол. Пів кірця важить.

*

Я пішов з його мамою. Він сидів у вишиваній сорочці. Подивився туманно і стиснув мою руку:

— Сядь на це крісло від Толочка і Гальова. Мамо, принесіть на це килим виробництва Хамулп. Повісь собі капелюх на цей цвях з Центросоюзу...

— Як твоє здоровля? — питаю.

— Чудове. Живу, знаєш, інтенсивно, у переконанні, що я принциповий послідовник у виконуванні гасел. Оце бачиш на цім папері з Союзного Базару виробу Бібльосу пишу цим чорнилом Чайка розподіл наших національних кличів, гасел і девіз. Хочу видрукувати у своїй друкарні „Діла“ поділ гасел на цілий рік, що називатиметься: „На кожний день одно гасло“. І знаєш, скільки я назбирав найактуальніших? Їх вистало б на 65.935 літ — і я знаєш, я душуся в цьому навалі...

Він понурив голову, але за хвилину підняв її буйно:

— Мамо, подайте гостеві масло з Маслосоюзу, щоб він посмарував собі хліб з „Золотого Колосу“. Чим хата богата! І шинки подайте від Пявки! А ви, мамо, зараз маститься кремом Альое, найновішим добутком нашого ринку, про який вчора писали наші часописи: Щоденно тільки Альое!

Старенька глянула на мене, якби просила рятунку або милосердя. Потім взяла коробку і пішла до сіней.

— Мене, знаєш, тільки чорт бере, що я одного не можу перевести в діло: гасла „Українці до „Харісу“! Як це зробити? Як це зробити?

Він устав, почав ходити по хаті і приговорював:

— Як це зробити? Я не вмираю, мама не вмирає, живцем мене не похоронять... Як це зробити? Як це зробити?

Він видивився на мене, зігнувся, випняв голову і крикнув:

— А! маю!...

Але я вже не чекав, що він має. Я тільки подумав, що він хоче на мені виконати свій національний обовязок у відношенні до „Харісу“ і я бахнув у двері і на сходи. По дорозі трохи не перевернув матері Сайка, що завзято натиралася кремом „Альое“.

Від тоді не бачив я Сайка. Чув тільки, що він передплатив собі „Наш Клич“ — фахову ґазету від кличів, у якій просто зачитується.

Та коли одного дня довідався, що найбільше національний часопис позичив назву „клич“ від москалів, почав бити головою об стіну.

І чув я, що лікарі хотіли віддати його до шпиталю для божевільних, але наші економічні установи внесли прохання до „Лікарського Товариства“, щоби залишило його на волі, як живу рекляму наших економічних досягнень та зобовязалися виплачувати йому платню.

І стверджую факт: Сайко — ідеал громадянина, що консеквентно виконує усі гасла нашої преси, без огляду на їх викональність і їх зміст.

Націє! Бажаю Тобі к свята сто тисяч таких синів!

чуйну руку на живчику не тільки свого національного, але і загальнолюдського буття.

Український нарід, що заняв сонячні простори чорнозему аж по Чорне Море, що обняв своїм організмом верхівя Карпат, що живе вздовж давних шляхів грецької та римської імперії, здоровий, непережитий нарід, якого не нищить ні малярія ні чума, що досі не сформував своєї національної держави, не може спокійно покластись тільки на примат своєї сорокміліонової цифри. Сучасне українське покоління мусить у сміліій аналізі теперішности віднайти ті головні елементи, на яких має розвинутися дальша його майбутність, відчути ті підземні течії, якими пливе сучасна історія. Ми мусимо влити в сучасні наші національні змагання стільки духової прозорости і наглядної правди, щоби почуття політичної неволі і внутрішньої драми, яку переживаємо, перемінилося у визвольницький акт духа. Завдання і труднощі, які переживає ціла Европа, мусять стати також життевим змістом українського народу, якого доля вирішується під цю пору в двох історичних, чергових конечностях: у духовій асиміляції культурних проблем нинішньої Европи і в індивідуалізації свого національного визволення.

ВОЛ. ЦЕЛЕВИЧ.

МІСТА.

На українських землях міста є найбільше занедбаною ділянкою національної роботи українського народу і то на всіх полях суспільної праці. Мусимо ствердити сумний факт, що й організація української Церкви і всіх українських центральних установ є пристосована виключно до потреб сільського населення, і не узглядняє в достаточній мірі окремішньости життя міського населення, а вслід за тим не пристосовується до вимог міста. Багато причин зложилося на такий стан справи.

Українські історики звернули головну увагу на село. Вони всі невдачі наших провідників пояснювали тим, що провідники не вміли використати сили селянської верстви. Вони добачували в селянстві всю боєву силу української нації. Наші політики, спираючись на статистиці, стверджували, що найчисленнішою верствою української нації є селянська верства і вслід за тим всі сили вкладали в роботу для зорганізування селянської маси. Загальним кличем національної роботи стало: „Все для села, щоби все здобути при помочі села“.

Міське населення зокрема міський пролетаріят, домашню службу, ремісників і купців української народности залишено майже поза рямцями національного життя. Гарне письменство, часописи і всякі видавництва були призначені або просто для селянського населення, або служили для пізнання селянського життя і описували селянський побут. Українське населення міст відрізане від української літератури, бо не було ні одної книжки, ні одного часопису призначеного безпосередньо для міського населення.

На першому українському просвітньо-економічному конгресі в 1909 р. виголошено багато цікавих рефератів, а лише один реферат В. Коцовської „про міські захоронки“ відносився до міст.

В останніх роках за Австрії почали працю і видавництва по наших містах українські соціял-демократи. Одначе вони оставали під непереможним впливом польського соціялізму і тому не поширили серед українського пролетаріяту національної свідомости, знання української історії, не розбудили національної гордости. Не розбудували українських професійних організацій. Знов-же те, що роблено для українських ремісників у львівській „Зорі“, це було краплею в морі у порівнанні до того, що робилося для селянства.

Наслідком такого занедбання пляново праці серед українського міського населення наступає польонізація міст на українській національній території. Кількість населення міст постійно росте. Приріст населення міст складається з двох частин: природного приросту самого міського населення і з напливу до міст передовсім селянського елементу. Природний ріст міського населення є дуже малий. Головним чинником, що збільшує в скорому темпі кількість населення по містах є наплив селянського елементу до міст. На українській території лежать міста серед українського селянського моря. Коли би весь приплив українського селянського елементу до міст залишався український, то ми вже від давна були би в містах більшістю. Приплив селянського елементу до міст досі майже в цілости пропадає для нас саме з огляду на загальне занедбання систематичної праці по містах. Інакше ділялося нпр. в Чехії в часі боротьби за міста. Кожного чеха, який появлявся у мандрівці до міста, на рогачках Праги, брали в опіку ріжні чеські організації і товариства і таким чином не допускали до германізації чеського напливового елементу і кінець кінців здобули міста.

Коли розглядаємо взаємовідносини між містом і селом, то слід ствердити, що коли мова про фізичну силу, то фізичну силу творить усе міське населення. Селянство, розкинене на великих просторах, не є фізичною силою. Великі селян-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. КВІТНЯ 1933.

ЛЕВ ЯСІНЧУК.

ВЕЛИКДЕНЬ У ВАШИНҐТОНІ 1932.

Український Великдень в Америці. Кого він цікавить у тому краю, поза гуртом українців, який числить у найліпшому випадку одну пятьсоту частину населення великої американської республики! Так було звичайно. Але у 1932 р. інакше. Не тільки українські, але й навіть найбільші американські часописи проголосили, що американські українці влаштовують у самій столиці свято з нагоди 200-літніх роковин смерти Юрія Вашингтона, вожда й батька держави. Свято під покровом двох допомогових організацій: „Українського Народнього Союзу“ та „Провидіння“.

Виконавцями святочної програми — Олександер Кошиць, що при помочі безсмертної української пісні спопуляризував у світі українське імя; враз із ним виступає відомий балетмайстер Василь Авраменко з кількома сотнями українських танцюристів. Де? У серці Америки, у Вашингтоні, побудованому над рікою Патомек недалеко від Мавнт Вернон, де похований великий борець і творець могутньої республики. До тієї пори українці — крім одної депутації — ще ніколи не виступали в тому місті. Не було й перед ким. Тут живе всього один українець-придніпрянець, що має ресторан. По цілій американській Україні повторювали одно питання: чи вдасться свято, чи прийдуть люди?

Великдень. Не грають дзвони; здається місто як у будень. Тільки на розмірно спокійних вулицях Вашингтону чути раз-по-раз поздоров „Христос воскрес“. І весело і тужно стає на серці... Коло полудня збираються мальовничі постаті перед Білим Домом. Чепурні одяги грають колірами на тлі високих білих будівель та зелені. Це українські дівчата під проводом д-ра Луки Мишуги йдуть зложити від щирого серця великодні побажання „першій леді краю“, пані Гуверовій, жінці тодішнього президента держави. Принесли їй прегарні українські писанки на гуцульській тарілці, виробленій по мистецьки.

Зполудня впав такий зливний дощ, що хоровід, плянований під памятником Вашингтона, мусів відпасти. Незабаром випогодилося, повітря прочистилось і у Вашингтоні настав чудовий, справжній весняний вечір. У повітрі плили травневі пахощі дерев, що почали розквітати і якби в тому краю виводилися соловії, то напевно були би затьохкали в садах цього тихого міста.

До великої салі „Вашингтон Оліторіюм“ сходилися й зїздилися українці з ріжних кінців Америки. На означену пору (8 год. 15. мін.) вже виповнилися ряди фотелів найдобірнішою американською публикою. У льожах засіло кілька чужих дипльоматів та амбасадорів. Розсунулася завіса й очам показався вид любий для кожного українця. А що вже говорити — на чужині... Це образ околиці над Дніпром, мальований Мирошом, який зєднав собі в Америці славу найкращого українського артиста. В далечині мріє могила Тараса Шевченка з хрестом. Чи є він ще?.. На переді сцени великий зоряний прапор американський і жовто-блакитний — український. Як рівний з рівним: таки тут, у сусістві Білого Дому.

Чути голос дзвонів — великодних дзвонів, за сценою. В Америці... Спів „Христос воскресе“... А тут і вбігають дівчата у барвистих українських строях, в одягах з усієї української землі. І „ідуть“ гагілки. Так, як під рідною церквою, тільки, що в гарному ритмі. За цим пішли танки: „Журавлі“, коломийка, гопак колом аркан гонивітер, подільський козачок. Приграває сільська музика, таки на сцені. Все виходить гладко і і справно. Публика помітно розцікавлена. Завіса спадає й за той час приготовляється хор славного Кошиця.

І знов „ахнула“ українська публика на вид чарівних одягів парубочих, козачих. Хор уставлений у мальовничу ґрупу. Дівчата гарні, цвітанисті, ще й заквітчані... Справжнє українське село. На сцену входить сам Олександер Кошиць, композитор і незрівняний капельник людських голосів, аранжер народньої пісні, яка українській нації зберегла цілість та окремішність і відкрила двері до чужинців. Кошиць, мущина сивавий, коло 50-ки, з невеликим вусом. У лиці й рухах слідна небуденна енергія. Саля гремить оплесками. Американські „ледіс“ прикладають до очей пенсне, далековиди і приглядаються тому, хто розніс по Америці українську славу.

Жвавий рух і почали „Кант св. Юрію“, навмисне підібраний для памяти Вашингтона. Ураган оплесків такий сильний, що й прохожі на вулиці догадуються, що в „Одіторіюм“ сталося щось небуденного. Там лунала українська пісня — поруч Білого Дому. І вдарив хор в іні акорди. Це псалом, аранжований самим дириґентом. За цим повеслися пісні Людкевича, М. Лисенка, Ф. Колесси й самого Кошиця. Рівно, вправно, з неймовірною викінченістю; немов орган, в якому замість труб і сопілок людські голоси. Очарована публика заперла в собі дух, непорушно ловить усю товкість й ніжність українського моря й степу. Кошиць поновно святкує свій тріюмф, який здобув в Америці перед шести роками. Пригадав американцям славу — свою й України.

І знов інша частина на тлі велитенської куліси, що зображує Капітоль, одну з найгарніших будівель світа, де куються закони для всіх; і для українців. Авраменко виводить свої танки, що-

ські рухи можливі тільки в чисто селянських краях, де нема сильно заселених міст. Це не є випадок, що всякі революційні перевороти відбуваються по містах і довершує їх міське населення. Колиб селянські маси могли протиставити міському населенню фізичну силу, то большевицька влада у Совітах давно вже булаб зметена з лиця землі. Фізичною силою в політичній боротьбі можуть бути тільки люди, що живуть суцільно на малому просторі і яких в одну мить можна зібрати разом. Селянська верства творить велику силу, коли мова про парляментарну політику при загальному і рівному праві голосування.

І в Галичині і на Великій Україні ми занедбали міста. Міста на українських землях в Галичині спольщилися, на Великій Україні змосковщилися. Це занедбання ми гірко відпокутували в часі визвольних змагань і це занедбання було головною причиною нашої невдачі.

На українських землях під Польщею бачимо останніми часами стихійний ріст організованої сили українського міського населення. Різні українські організації ростуть по містах мов гриби по дощі. Розбудовується господарське життя. Це все діється стихійно, без точно означеного пляну і програми. Цю стихію слід уняти у відповідне річище. Треба випрацювати плян праці серед міського населення на всіх ділянках життя. Щоби це могло статися, необхідно скликати краєву анкету в справі міст. Селянське населення дуситься по селах, головно наслідком заборони еміграції. Приріст селянського населення слід спрямувати до міст, але це вийде на користь українського народу лише тоді, коли розбудується українське життя по містах, коли буде місце для прийняття селянського населення. Ми мусимо направити занедбання відносно міст. Наша партія, центральні українські установи, українська Церква мусять повести плянову працю по містах.

раз гарніші, щораз цікавіші: метелиця, гречаники, чумак, Катерина, запоріжський герць, а відтак сольо малої дівчинки — „ковачок" та дитячої пари — гопак колом. Перегородка між сценою й салею заслонює ноженята дрібних танцюристів. А поза ногами в них уже мало що є. Глядачі у передніх рядах встають із фотелів, заглядають за ногами дітей, намагаються схопити зором їхні рухи, які клубляться й зливаються в одно. На вашингтонській сцені блистить Україна. Мабуть усі призабули, що це день Вашингтона, а не України; що це тільки вдячні українці виявляють у той спосіб свою пошану землі й народові, який їх примістив, наділив людськими правами й злекшив людське істнування, доки сам не заломиться. Підчеркнув це у своїй промові одинокий промовець того вечора, нюйорський сенатор, д-р Роял Копленд (Royal S. Kopeland) у своїй ядерній, в палом виголошеній англійській промові, що запалювала слухачів огнем і щирістю. Він сказав, що українські еміґранти вносять в американську культуру свої окремі дари — народне мистецтво, створене народом для народу. Тому — говорив він — що українці вийшли з поневоленого народу, вони відчувають особлившу любов до особи Вашингтона як до того, що оперт будівництво держави на бажаннях народу та свободі, вільній від усякого гнету.

Так святкували українці Великдень у столиці Злучених Держав 1932 р. Над рікою Патомек, близько Білого Дому, палати президента наймогутнішої у світі держави, зїхалися діти Галицької й Київської Землі й чарували свою та чужинецьку публику тим, що найцінніщого й найтривкішого створив нарід — мистецтвом.

На Великдень стояли поруч себе прапори двох великих народів, немов пригадуючи Воскресення.

—o—

Міська Комунальна Каса Ощадности у Львові.

(Miejska Komunalna Kasa Oszczędności we Lwowie.)

В ряді заведень і інституцій, які покликала до життя Громада міста Львова, одно з найповажніших місць займає Міська Комунальна Каса Ощадности, яка в 1932 р. закінчила 20 літ своєї діяльности. З цього приводу варта пригадати, що дискусії і внесення заснувати Касу, виготовлення проєктів статуту — розсліджувано кількакратно в рр. 1889—1912 і завдно ті проєкти натрапляли за непереможний спротив австрійської влади. Щойно 1912 року вдалося добути затвердження статуту і дозвіл на відкриття Каси тодішньому президентові міста Йосифові Найманові.

Протягом 20 літ свого істнування здала Каса відзначаючий іспит зі своєї праці для широких мас громадянства, а доказом признання за її діяльність від мешканців Львова є цифри, які виказують кількість сторін, полагоджених у вкладковім відділі напротязі минулих літ, як також на збільшенні ощадностевих вкладок, які до неї впливали, завдяки чому, з малого заведення стала одною з найповажніших фінансових інституцій в краю.

Для ілюстрації розвитку М. К. К. О. нехай послужать слідуючі порівнуючі дати:

	1912 р.	1932 р.
Стан вкладів:	К 2,945.019.11	зол. 62,705.098.57
Позички гіпот.	„ 1,048.000.—	„ 20,947.096.74
Вексл. портфель	„ 1,272.604.52	„ 20,037.359.42
Заг. оборот кас.	„ 21,251.987.16	„ 402,578.840.10

Напротязі тих 20 літ виплатила М. К. К. О. на добродійні цілі: К. 77.569; Мп. 243.513.632 і зол. 605.316.36.

Недавно відбулося засідання Ради Каси, під проводом Президента міста Вацлава Дрояновського, на якому Управа предложила звіт із діяльности за рік 1932.

Зростаюча з року на рік економічна скрута, яка так дуже відбилася на всіх ділянках нашого господарського життя, викликуючи зубожіння широких верств громадянства, відбилася і на діяльности фінансових інституцій. Коли без огляду на ці неприхильні умовини змогла М. К. К. О. удержати напротязі року дотеперішній рівень вкладів, а навіть підвищити його в порівнанню до 1931 року, більше на 3 і ½ міліона золотих, це завдячує вона довірю, яке зуміла здобути собі своєю довголітньою діяльністю.

Оборотовий капітал Каси виносив в дні 31. грудня 1932 р. на ощадностевих вкладах і льокатах на біжучім рахунку квоту зол. 72,215.228.66, у цьому міські Відділи при вул. Городецькій і при вул. Жовківській, які основано для вигоди населення з львівських передмість, виказують стан вкладів з кінцем 1932 р.: Відділ при вул. Городецькій зол. 4,339.891.68, а Відділ при вул. Жовківській квоту зол. 1,663.090.89.

Загалом протягом року полагоджено у вкладковому відділі 262.144 сторін, або пересічно 874 сторін денно.

Стан гіпотечних позичок в дні 31. грудня виказує 816 штук на загальну квоту зол. 20,947.096.74, з чого у звітовому році уділено 78 позичок на квоту зол. 1,795.218.20.

Найважнішою і найрухливішою формою кредитової діяльности Каси є есконт векслів. Протягом 1932 р. заскontовано 64.189 векслів, а викуплено 65.306.

Стан портфелю в дні 31. грудня виносив 14.149 векслів на квоту зол. 20,037.350.42.

З уділених векслевих кредитів припадає на торговлю 14.27%, на промисл 20.46%, на рільництво 19%, на ремесло 10.51%, на влас. реальностей 30%, на інші звання 5.76%.

Поважні прислуги населенню міста, зокрема в нинішнім крізовім часі, віддає Міське Заведення Заставниче. Це заведення полагоджувало у звітовому році пересічно 420 сторін денно, а загальний оборот каси осягнув квоту зол. 8,522.813.02 з доходів брутто зол. 5.705.476 26 виплачено власникам вкладів зол. 4.247.915.96, покрито персональні кошти, річеві, податки, різні відписи, а виказану надвишку в квоті зол. 304.308.52 розділено в цей спосіб, що зол. 154.808.52 призначено до запасного фонду. Зол. 80.000 передано Міському Комітетові безробітних у Львові. Зол. 40.000 призначено на будову народної купальні у Львові а зол. 30.000 на інші добродійні цілі.

По узглядненню повищої дотації власні фонди каси на забезпечення вкладок виносять зол. 4,521.022.44, т. є. 7.36% вкладкового капіталу.

На внесення Контрольної Комісії принято звіт Управи і внесення щодо розділу зиску за 1932 рік, як також висловлено Управі Каси признання за відповідне і вміле ведення Каси в нинішніх важких умовинах.

Предложені цифри, що зображують вимовно чинитьби Каси для господарського життя нашого міста виразно стверджують, що Каса зуміла стати справді загальною, пожиточною міською інституцією.

Рідній Школі на Великдень!

Велике слово — Великдень, Воскресения... Животворне сонце огріває землю. Вся природа оживає. Весна. Живіше ворушаться людські думки. Будиться журба про найближче будуче: що буде в літі, в осені...

А що буде, коли настане осінь для того покоління, яке тепер кермує життям народу; яке перед історією мусить відповісти за будуччину народу! Чи кожний із сучасних здає собі справу з цього? Чи думає кожний український громадянин і кожна громадянка про те, хто остане на їхньому місці; хто оборонить заповзятливо здобуте право свого народу; хто готовий дальші права здобувати; хто в силі удержати надбане матеріяльне добро; хто здатний творити умовини, з яких міг би зродитись український Мойсей; хто поведе нарід до Воскресения!

А треба про це подумати саме в день Воскресения. Бо Великдень уже перестає бути тільки днем розради; він має стати тепер святом Духа.

Якщо у Вас, Українські Громадяни, заворушаться ці думки, тоді пригадайте собі, що вже друге півстоліття працює серед нашого народу всенародне Т-во Рідна Школа, що діяльність цього Т-ва має на меті — якраз підготовку покоління по душі великих всенаціональних ідеалів.

Тисячі української молоді, позбавлені сьогодні первнів національного виховання. Тисячі тієї молоді відтяті від джерел вищої освіти. Рідна Школа намагається по своїм силам зарадити цьому. Тому весь нарід обовязаний її піддержати у тих змаганнях; піддержати не лише духом, але й матеріяльно.

З нагоди Воскресения нехай кожна установа, кожне Т-во, кожний громадянин — від старого до малого — зложить гідний дар „на писанку" Рідній Школі.

Головна Управа Рідної Школи:

Ілля Кокорудз, голова. Д-р М. Коновалець, секретар.

РАДІОСТАЦІЯ НА ЕРІОТОВІМ КОРАБЛІ.

ПАРИЖ, 14. IV. ПАТ. Корабель „Іль де Франс", що ним їде Еріо до Вашинґтону, побудував радіотелефонічну стацію. Так французька делеґація моґтиме підчас подорожі до Зл. Держав порозуміватися з Парижем.

—o—

СТРІЛЯЮТЬ ВТІКАЧІВ КОМУНІСТІВ.

БЕРЛІН, 14. IV. ПАТ. Монахійська поліція повідомляє, що в концентраційному таборі в Дахав застрілено трьох комуністів і ранено одного підчас спроби втечі.

— o —

ЗІРВАННЯ ЗЛУКИ ІЗ СХ.-КИТАЙСЬКОЮ ЗАЛІЗНИЦЕЮ.

ТОКІО, 14. IV. ПАТ. Влада держави Манджуко здержала комунікацію між західною вітногою сх.-китайської залізниці із сибірською лінією, щоби спинити евакуацію залізничого матеріялу на більшовицьку територію. Зарядження це чинне некорисно на курсування міжнародніх поїздів.

АРАБИ І БОЙКОТ

ЄРУСАЛИМ, 14. IV. ПАТ. У звязку з оголошенням бойкоту араби постановили не брати участи в офіціяльних приняттях, улаштовуваних для льорда Еленбі, який приїздить до Палестини на інавґурацію нового ІМСА.

—o—

ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ ЕМІГРАЦІЇ ЖИДІВ.

ЄРУСАЛИМ, 14. IV. ПАТ. У звязку з положенням жидів у Німеччині голова екзекутиви інтервеніював у вис. комісаря, щоби збільшити еміграцію жидів із Німеччини до Палестини. Постанова вис. комісаря западе на днях.

СЕНЗАЦІЇ У ПРОЦЕСІ „САБОТАЖИСТІВ".

МОСКВА, 14. IV. ПАТ. У розправі за саботаж в електротехнічному промислі в СРСР переслухували вчора далі обв. інжиніра Торнтона. Він не признається до вини без огляду на твердження Мекдональда, нібито дістав від нього вказівки в справі доставки інформацій про фабрикацію артилерійської муніції та розбудову більшовицького воєнного промислу. Торнтон сказав, що дійсно в останньому слідстві признався до вини, та це сталося під суґестією слідчого судді.

Політична частина інформацій, що він їх збирав про настрої більшовицького населення, мала за завдання розслідити тривкість більшовицької влади. Воно цікавило фірму Метрополітен Вікерс у звязку з кредитовими здібностями СРСР.

Технік Олійник каже, що давав Торнтонові інформації характеру визначно шпіонського, про рухи військ, транспорти та про заосмотрення війська. Торнтон, мовляв, поручав йому виконувати саботажі.

Секретарка Монкгавза, Кутузова каже, що директор Монкгавз у її присутності укладав пляни саботажно-диверсійної акції. Торнтон ні-

би то говорив їй про підкупство більшовицьких інжинірів своєю фірмою, щоби збирали інформації. Сум тих не записували в книгах. Зате Торнтон записував їх у свому записнику, який заздалегідь віслав до Англії. Інжинір Торнтон заперечує твердження Кутузової та Олійника, начеб поручав їм збирати вістки шпіонського характеру.

АНГЛІЙСЬКИЙ УРЯД І МОСКОВСЬКИЙ ПРОЦЕС.

ЛЬОНДОН, 14. IV. На вчорашньому засіданні палати громад міністр Саймон, у звязку з обвинуваченням 6 англійських горожан у Москві зложив таку заяву: 1) нікого з тих людей посередньо або безпосередньо не вживала англійська розвідча служба; 2) ніхто з них не доставляв ніколи ніяких інформацій, 3) не одержав винагороди або грошей за здобуття інформацій, 4) ніхто з них ніколи не здавав звітів англійській розвідчій службі або на рахунок тієї служби. Все вище сказане торкається теж і самої Вікерс Метрополітен Комп., бо ця компанія не має й не мала ніколи ніяких взаємин із англійською розвідчою службою.

—o—

САМОГУБСТВА АРЕШТОВАНИХ ДЕФРАВДАНТІВ.

БЕРЛІН, 14. IV. ПАТ. Бувший предсідник союзу берлінських Кас Хорих, Ебель ,арештований у звязку з доходженнями в справі господарки, відобрав собі життя, повісившись. Про другий випадок самогубства повідомляють із Дісельдорфу, де повісився у вязничній келії арештований міський радний Оденкірхен. Предсідник товариства торговлі залізом, ґенеральний директор д-р Пляґеман скінчив самогубством, отроївшися вероналем. Він був співвласником данціґського товариства торговлі залізом і ґенеральним директором польсько-данціґського концерну заліза. Причиною самогубства було критичне фінансове положення.

—o—

ДАНЦІҐСЬКИЙ СОЙМ РОЗВЯЗАНИЙ.

ДАНЦІҐ, 14. IV. ПАТ. Вчора відбулося засідання данціґського Фолькстаґу з одинокою точкою денного порядку: внесенням трьох просенатських партій на розвязання сойму. Комуністичний посол Пленіковський домагався, щоби випустили арештованого під замітом перепачковування комуністичного посла Крефта. Сказав, що цим арештуванням сенат нарушив конституцію при толеруванні того чинниками Ліґи Націй. В дипльоматичній льожі був присутній вис. комісар Ліґи Ростінґ і шеф секретаріяту Джустініяні та ген. консуль СРСР Каліна. Внесення Пленіковського відкинули.

Пос. Пленіковський атакував капіталістичний устрій та заповів упадок ґітлеризму в Німеччині. Соц. посол Бріль побоювався, що вибори за приміром Німеччини, можуть відбутися під терором.

Опісля в поіменному голосуванні приняли внесення на розвязання сойму 41 голосами на 66 голосуючих. Шість комуністів голосувало проти, 19 соціялістів здержалося від голосування.

ЗЛУКА ВСІХ НІМЕЦЬКИХ ТОВАРИСТВ НАД ПОЛЬСЬКИМ КОРДОНОМ.

БЕРЛІН, 14. IV. ПАТ. Шоф уряду закордонної політики при кватирі гітлерівської партії Альфред Розенберґ іменував комісаря, якого завданням буде фузія всіх німецьких організацій і союзів, що працюють на німецькій території над польським кордоном.

—o—

Д'АНУНЦІО ПОМЕР?

Міляньський кореспондент „Дейли Експрес" приніс сензаційну вістку, що Ґабрієле Д'Анунціо помер. Вістку про смерть поета задержали в тайні, бо того зажадав поет у завіщанні, а саме, щоби його тіло щойно місяць після смерти помістили в мавзолеї над озером Ґарда. Потвердження тієї вістки досі нема.

—o—

КАТЕДРА ДЛЯ АЙНШТАЙНА У ФРАНЦІЇ

Французький уряд поставив у парляменті внесення, щоби признати додаткові кредити на створення катедри фізики й математики в Колеж де Франс спеціяльно для проф. Айнштайна. У мотивах покликається уряд на це, що в липні 1840 р. створили були спеціяльну катедру словянської літератури для Ад. Міцкевича. Третя республика, сказано вкінці в мотивах, не може бути менше ліберальною ніж липнева монархія.

—o—

ПРОТИ ПОЛІТИКИ РЕВІЗІЇ ТРАКТАТІВ.

Становище англійської палати громад.

В англійській палаті громад була 13. ц. м. інтересна дебата в справі становища супроти проекту пакту чотирьох держав. Всі промовці з Лейбур Парті, партії лібералів, а перш усього консерватистів осудили ревізіоністичну політику премієра Мекдональда і зажадали, щоби В. Британія занехала цю політику з огляду на відносини, які панують тепер в Німеччині. Те, що діється тепер в Німеччині, говорив пр. Чемберлен, робить ревізію трактатів неможливою. Черчіль пробував доказати, що теперішні мирові трактати, сперті на самовизначенні (?) народів, створили докладні (?) етноґрафічні (?) границі. Вони покликали до самостійного державного життя в етноґрафічних (?) границях краї, положені між Балтійським і Чорним Морем. Німеччини версайський трактат зовсім не покривдив, бо не відібрано їй ніякої землі, яку замешкувала німецька більшість.

З огляду на таке становище палати громад міністрові Саймонові прийшлось запевнити, що британський уряд хоче тільки виповнити те, що передбачує арт. 19 пакту Союзу Народів. При ближчій нагоді він предложить всі документи, що торкаються пакту чотирьох держав. Мекдональд і я, говорив Саймон, мали ще дві наради з Мусоліні, однак не зобовязалися до нічого і не дали нашої згоди на предложений нам проект, зазначуючи тільки, що є в ньому деякі точки, над якими Мусоліні повинен ще подумати. Вкінці заявив міністр, що в тій справі буде оголошена спеціяльна біла книга.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

ВІДГУКИ ДНЯ.

На святочний стіл.

На спомини, не політика і не вгадування будучности. А так собі — святочні фейлетони.

Написав я їх стільки, що можна вже товстеньку збірку зложити. В кожнім ковбаса займає місце зараз коло дзвонів, а далі йдуть писанки і гагілки, десь не десь сонце і Зельман.

В нинішнім фейлетоні відступлю від усіх тих атрибутів Великодня. Ковбаса — річ досить у Галичині рідка, а на Великій Україні, то і невидальце і контрреволюція. Дзвони в Галичині ще баламкають, але слабко, а за Збручем, так хіба на колективне заслання. Писанки — за дешевий нині продукт, щоби про нього писати. Носять їх по Львові виголоднілі гуцули, пропонують по 50 грошів штуку, а народ ще кривиться.

Одна пані таки добре скривилась:

— Яйця по 5 ґрошів, а ви за писанку десять разів стільки!

— Робота, пані.

— Ой велика дуже. Мах-мах-мах рильцем і готове.

Має слушність, тільки забула, що рилець і язик — два ріжні прилади. Рилець дещо повільніший.

І про сонце не буду і про Зельмана, хоч як проситься.

Цього року така непевна погода, що на два дні не можна передбачити. Не то на пять — як ось тепер мені.

А про Зельмана... Коби під Зельманом можна було розуміти жидів, які колись церкви замикали. Дав би я їм, хоч маю пару випробо-

ваних приятелів між ними. Але нині в церковних справах жиди не мають голосу, нехай Волинь скаже...

Підповідав мені один визначний педагоґ:

— Напиши про Цвітну Неділю!

— Про Цвітну?! Нецікаво.

— Як ні? А ось: „Не я бю, лоза бє"...

— Не поможе.

— Ба. Я не думаю про звичайні прутики. А таки про солідний дрючок, тільки базьками прикрашений. Для традиції — значить. При кожній церкві поставити таких двох „базькарів" і по порядку: „Не я бю, лоза бє"... Напевно далоб позитивні наслідки.

Я вже брався за перо. Нараз „стоп"! не виходить.

— Дуже мало тих, яким належиться така Цвітна Неділя, до церкви ходить.

— То по домах! Приватних і Академічних!...

— Друже мій — кажу до приятеля — виготови докладний плян, як це робити і на другий рік... Зажди, а хто виготовить спис осіб?!

І на тім розбилося.

УНДО хотілоб собі, радикали собі, а „Наш Клич" — то вже напевно собі. Одні комуністи не дерлись би, бо раз — спис осіб давно мають, а два — не признають таких звірських метод. Вони одною „базькою" злегка в потилицю: бах — і спокій...

Але великодний фейлетон мусить бути і мусить мати щось великодного.

Так хіба про бакалії...

Гірко тепер на світі, то кожний певно з останнього стягнеться, щоб осолодити собі бодай кілька днів.

„Нова Хата" подає в кожнім числі якийсь припис то на торт, то на пляцок, то на перекладанець. Всеж таки знайшов я ще кілька приписів, яких досі ніде не було і подаю їх до відома П. Т. Читачів.

Пресовий перекладанець.

Одна маса: Дві шклянки ділової сметани хохля польсько-українського бюлетену і ложка мудрації, все те вимішати разом, додати кілька ґрубо краяних калямбурів і кедринової підливки з ваніліею.

Друга маса: Два фунти демаґоґії, склянка хлопської штудерації — вимішати докладно, додавши до нього десять дека макуха перетертого через партійне сито. Пів фунта стахових родзинків і три ґрами другого інтернаціоналу (не всипати, Боже борони, третього!) Коли ці дві маси готові, мастити їх по черзі на паланички з виборчої муки. (Щоби добре росли додати порошків „Тиктора") і подержавши хвилину в редакційній братурі — дати на стіл.

Студентський торт.

Заварити свіжу саламаху, потім додати три кільограми зарозумілости, дві копі протестів і літру резолюційної січки. Все це вимішати зі звичайною водою і уформувати торт. Для покраси понастромлювати кілька дактилів чужих слів і подати в сирім стані на стіл.

Примітка: Всаджений до печі критицизму, випаровує зовсім!

Економічний пляцок.

Три склянки заграничної крізи вимішати з краєвою непорадністю, додавши по пів фунта мічного бюрократизму та конденсованої самопевности. Все те розтерти у власній макітрі ста..им способом. Всадити в горячу руру вижидання, доки не зачне тріщати.

Галицький пішинґер.

Три літри ботокудії і стількиж хаберу вимішати з зарозумілістю. Два кг. протекції, добре втертої, підлити загумінковою політикою, додавши до того шклянку родинних звязків і дві ложки інтриґ. Коли є під рукою — дати для запаху дві-три краплі патріотичного олійку.

Думаю — вистане. Тяжкі часи.

Галактіон Чіпка.

НОВИНКИ

— **УКРАЇНЦІ МІСТА ЛЬВОВА! З нагоди Свята „Українська Молодь Христові" прибудуть 6. травня ц. р. до Львова тисячі української молоді. Отворіть гостинні доми для учасників того Свята: на ніч з 6—7. травня ц. р. Зголошення приймає щоденно від 3—6. год. попол. „Нічлігова Комісія Свята У. М. Х." Львів, вул. Сикстуська ч. 39 а, тел. 56-32.**

— **Приймаю як давніше в моїм Заведенні при вул. Сикстуській ч. 17 від 9—1 і 3—6. Насс. 4-4**

— **Відома кравецька робітня у Львові ВАСИЛЯ ҐРЕСЯКА** перенесена під ч. 23 вул. Сикстуська, ІІ. сходи, І. пов. Приймає замовлення по 40 проц. дешевше на мужеські убрання, реверенди. Найліпші матеріяли на складі. 1615 7—20

— Взуття купуємо в „КОМЕТІ". Купуючи в „Кометі" даємо працю і заробіток нашим ремісникам. Свій до свого і по своє! 16-?

— **Відозва до бувших учениць дівочих шкіл ім. Т. Шевченка у Львові.** Старшина Кружка „Рідної Школи" ім. Ганни Барвінок улаштовує в перших днях червня, свято 35-ліття заснування першої жіної школи Українського Педагогічного Т-ва у Львові. Чи треба до цього аж вишукувати бувші учениці? Чи мусимо аж просити їх узяти громадну участь у святі, щоби звеличати його? Ні, наш обовязок негайно подати свої адреси і усім прибути на свято. Пригадаймо собі шкільне наше життя, — відновім наші дружні відносини і даймо свідоцтво, що школа, яка нас „добра навчила", в люди вивела, нам дорога і близька. Зійдімся в день ювилею нашої школи а цим одночасно допоможім її в тепе-

рішній матеріяльній скруті. — Львів, Мохнацького 12. — За старшину Кружка: Іванна Вітковицька, Ольга Корінцева, Константина Малицька, Олена Прокеш. За бувші учениці: Іванна Яросевич-Скопляк, Олена Степанів-Дашкевич, Марія Стецик-Пастернак. 1-2

— **Всім нашим Шановним Членам, Гостям і Симпатикам** — Веселих Свят бажає Управа кооп. ресторану **„Вітаміна"** Львів, ул. Костюшка 3, тел. 8-46. 1766

— **Сезон у Черчу**. Нас інформують з Управи Живця, що весняний сезон у Черчу починається цього року **вже 15-го травня**. У звязку з тим ідуть спішні приготування. Загалом на цей рік гості побачать у Черчу великі зміни. Живець зелектрифіковано, перебудовано купальню, забавову салю, поширено парк для проходів, пляжу та галі, де пють воду. Інформації та проспекти висилає на бажання: Управа Живця Черче, п. Рогатин. 1747

— **Курс ручного трикотарства** улаштовує філія Союзу Українок. В обсяг навчання входять всілякі трикотарські роботи. Більш як сто зразків. Курс пічнеться першого травня і треватиме чотири тижні. Ближчі інформації дає філія Союзу Українок в пятниці від 11—13. Підвале 7.

— **Усім нашим Кореспондентам, Дописувачам, Співробітникам, Читачам і Прихильникам бажаємо з нагоди Свята Христового Воскресення всього добра. — РЕДАКЦІЯ.**

— **Безплатний додаток до святочного числа „Діла"**. До цього числа долучуємо як безплатний додаток святочне число сатирично-гумористичного двотижневика „Зиз".

— **Сензація Львова.** У просторих кімнатах по давнішім ресторані готелю Імперіяль при вул. 3-го Мая 3 влаштований є Музей Особливостей, які варто оглянути. Цілість дуже цікавої вистави поділена на кілька відділів у кількох кімнатах. На вступі позавішувані зеркала, які побуджують публику до щирого сміху. Погруддя славних людей та погруддя злочинців і збочених типів — це друга частина особливостей. У дальших кімнатах поміщені примхи природи, як звірята і анормальні діти, що виросли з двома головами і т. д. В окремій кімнаті виложені експонати, що зображують наслідки вен. недуг. Відділ цей повчаючий і відстрашує своїм прикладом, має на меті протидіяти найгрізнішим недугам. Кульмінаційним пунктом Музею Особливостей є „Місс Віолетта", гарна американка, уроджена без рук і ніг, пише і рисує устами та мущина без рук, який виконує всяку працю ногами. Цілість експонатів Музею дуже цікава, тому варто виставу виділіти.

— **Святочна сензація і атракція Львова.** Славний і популярний варшавський **цирк Станевський** приїхав власним поїздом до нашого міста і розтаборився вже на пл. Бема. Як довідуємося, теперішня програма **цирку заповідається** ревеляційно, бо Дирекції цирку **вдалося заангажувати короля жонглерів, любимця публики Максиміліяна Труцці**, який після небувалих успіхів в Америці та на суходолі виступить на арені цирку. Крім того зможемо подивляти 9 славних голяндських симфоністів на акордеонах, 12 бульдогів — одинокую в світі дружину футболістів, просто незвичайні спортові успіхи Рекс, таємний, чудотворний, наче з казки 1000 і одної ночі. Фред Маріон, людину-орхестру, зорю мистецького континенту, що захоплює, пориває і до сліз розсмішує. Ми подали лише найважніші точки цьогорічної програми **Цирку Станевських**, а дальша частина програми матиме неменший успіх. **Цирк Станевських**, що зєднав собі загальну прихильність такої вибагливої і добірної львівської публики, може рахувати на повний успіх. Премієра відбудеться в неділю 16-го в год. 4. попол.

Що таке бензинове мило.

Зі загальним поступом техніки, що має на меті виробляти щораз кращі предмети щоденного вжитку, постійно стараються теж **поліпшити мило.** В останніх роках, головно на чужині, дуже поширені роди мила, що містять у собі розпускальні елементи товщів, як нпр. бензину; це т. зв. бензинові мила, які почали виробляти теж і у нас. Щоби оминути непорозуміння, треба розяснити, що вже віддавна у хемічних пральнях називали „бензиновим милом" **звичайне мило, яке розпускали в бензині вживаній до хемічної чистки.**

Ясна річ, що бензинове мило нинішнього виробу, про яке тут говоримо, називається бензинове тому, що **містить у собі бензину, сполучену з милом хемічним способом, тривко, так, що з мила відходить** і тому таке мило можна зовсім безпечно вживати і виглядом своїм воно не ріжниться нічим від звичайного мила.

Купуючи мило, хочемо звичайно знати, яке краще, себто яке має більшу силу у пранні чи чищенні. Та щоби зрозуміти, які прикмети мусить мати таке мило, мусимо одночасно здавати собі справу, яким способом воно нищить нечистоту підчас прання себто

що таке бруд,

який виступає на біллю, кухоннім, постілі, скатертах чи тім, яке носимо на собі. Бруд здебільша це **нечистота товщевої породи, що є підставою для всякої іншої нечистоти.** Наша білизна і постіль забруднені головно **товстими виділинами тіла**, нпр. товщем, що виходить через шкіру і всякою нечистю з зовнішнього світа, нпр. осадом із повітря, диму, пари, пилу, саджі, тощо, а потім нечистю, яку набирають на себе руки, головно при **кухоннім біллю та столовім.** І тут теж головною причиною **є бруді товщі; до цього приходять усілякі плями, як останки зі страв,** і плями випадкові які зі смоли, лякеру, тощо. Вся та нечисть і плями головно „товсті" і треба їх випрати милом.

Треба знати, коли перемо, що **бруд тільки дуже слабо розпускається у звичайній воді.** Крім цього тільки невеличка частина нечистоти тримається поверху тканини. Головно **бруд влізає сильно не тільки до тканини, але і до середини між поодинокі волоконця.** Щоби той бруд розпустити і усунути звичайним милом і содою, треба білля піддати **сильній та тяжкій механічній праці** нпр. тертю на т. зв. Прельках. Коли хочемо мати той самий успіх легшим способом і меншою працею, тоді мусимо вживати мила, яке вміло би усунути бруд легше. Вода, що має в собі звичайно мило та соду, хоча має в собі досить значну силу, щоби сама мила та чистила, а все-ж не таку, як це треба, коли йде про товстий бруд.

Загально відомо, **що найкраще розпускає товщ бензина.**

Тому то бензинове мило легше розпускає бруд, ніж звич. мило. Бензинове мило це не якась підрібка мила, а **уліпшене мило наслідком доданої бензини у формі т. зв. емульсії**, яка розпускається у воді, і **тому звязана** сильно та тривко з милом, при цьому **нешкідлива** для людської шкіри та тканин. **Бензинове мило**, що сполучує в собі прикмети милові та всі інші, **які мають добрі мила**, разом із чистильними первнями мила, **має подвійну силу прання та миття**, бо бензина розпускає бруд, а мило потім його нищить.

Бензинове мило має на меті звести прання до простішої форми та уліпшити прання, тому, **що не має воно в собі ніякого білила, як нпр. хльорку**, якого вживають звичайно, коли перуть білля і який нищить його тим, що вибілює, але не нищить бруду.

При цьому бензинове мило має ту прикмету, що на праним матеріялі не лишає ні сліду запаху. Завдяки сильнішій спроможности прати та частити, воно поза господарством **надається головно до текстильного промислу і пралень, до всякого роду одягів і охоронних робітничих і шпитальних плащів і т. п., до змивання рук шоферів, монтерів, шлюсарів і т. п.** Головно елементи чистильні та відтовщувальні, що мають мішну **бензинову** емульсію, можна широко прикласти у **текстильнім промислі, відтак до змивання залізничих і трамваєвих вагонів**, зат. до чищення паркетів, металевих **предметів** і частин машин, скрізь там, де треба знищити **товщ водою.**

Можна сподіватись, що і в нас, як на чужині, бензинове мило найде охотних покупців, тому, що це новітній засіб прання, миття і чищення ріжних затовщених предметів.

Продукцію бензинової емульсії на підставі патенту проф. д-ра Ст. Пілята перенява львівська рафінерія ф. „Земельні Гази" А. С. для нафтового промислу.

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 16. квітня год. 7.30 веч. „Фройляйн Доктор".

Понеділок, 17. квітня год. 12 в пол. „Яшко нероба та його приятель" казка для молоді Раорта.

Понеділок, 17. квітня год. 3.30 попол. „Цезар і Клеопатра" комедія Б. Шова.

Понеділок 17. квітня год. 7.30 веч. „Фройляйн Доктор".

Вівторок, 18. квітня год. 7.30 веч. „Фройляйн Доктор".

Середа, 19. квітня год. 7.30 веч. „Фройляйн Доктор".

Театр Розмаїтостей.

Неділя, 16. квітня год. 7.30 веч. „Михася та її мати".

Понеділок, 17. квітня год. 3.30 попол. „Мадмуазель".

Понеділок, 17. квітня год. 7.30 веч. „Михася та її мати".

Вівторок, 18. квітня год. 7.30 веч. „Михася та її мати".

Середа, 19. квітня год. 7.30 веч. Виступ варш. оперетки Пепліна.

Кіна.

АДРІЯ: „Порядна компанія" (Пат і Паход).

АПОЛЬО: „Антін Спелец, добрий стрілець" (Власта Буріян).

АТЛЯНТИК: „Каїн і Артим" (на осн. Горкого).

КАСІНО: „Куртизана" (Грета Гарбо).

КОЛІСЕЙ: „Тіні кохання" та ревія „Тріскаємо зі сміху".

КОПЕРНИК: „Нагана" (фільма з життя джунглів із Талею Бірель).

МАРУСЕНЬКА: „Нагана" (фільма з життя джунглів із Талею Бірель).

МІРАЖ: „Блакитна рапсодія".

ПАЛЯС: „Їх Екселенція субект".

„ПАН": „Під фальшивим прапором" і ревія.

ПАСАЖ: „Чортівське провалля".

ОАЗА: Нечинне.

СТИЛЕВЕ: „Бастер Кітон на фронті" та ревія.

ХИМЕРА: „Кохай мене сьогодні" (Моріс Шевальє, Мекдональд).

УТІХА: „Жінка з Монте Карльо" (Лілі Даговер), ревія „Святочний майонез".

Закордонне радіо.

Субота, 15. квітня 1933.

Братислава (279,3) 16.10 Вальси, 22.15 Легка музика. **Мілянно** (331,4) 20.45 Оперетка. **Штрасбург** (345,2) 16.00 Концерт, **Штутгарт** (360,6) 20.00 Концерт, **Білгород** (429,7) 20.00 „Марія Магдалина" Метерлінка. 24.00 Трансм. з церкви. **Прага** (488,6) 10.45 Трансм. з парляменту, **Відень** (518,1) 11.30 Капеля, 15.15 Соната Регера, 18.45 „Моя гостина у японського цісаря" (професор д-р Моліш). 20.00 „Гондолієра" оп. Суллівена. **Люблина** (575) 21.00 Пісні. **Харків** (937,5) 9.00, 13.50, 15.10 Концерт, 10.00 Радіокомпозиція, 18.10 Солісти, 19.00 Концерт із Фільгармонії або „Березіля". **Москва** (1000) 17.25 „Чотирьох деспотів" оп. Вольф-Ферарія (Досв. 720 м.).

Неділя, 16. квітня 1933.

Братислава (279,3) 12.05 Концерт, 17.45 Моравські дуети, 20.00 Весела програма. **Бреслав** (325) 14.10 „Вефлеєм" трансм. з Нюйорку, 21.30 Камер. музика. **Мілянно** (331,4) 21.00 „Аїда" оп. Вердія, **Штутгарт** (360,6) 18.20 „Маріенлідер", **Гельсінгфорс** (368,1) 11.00 Скрипка, віольончеля, 17.00 Вечірня, 18.35 Регерові твори (два форт.), 19.35 Спів, **Букарешт** (394,2) 20.00 „Кіріца" оп. Флех-Темнахера, **Білгород** (429,7) 12.30 Нар. музика, 15.00, 19.00 Пісні, спів, 19.30 „Костана" нар. муз. песа Крстіча. **Стокгольм** (435,4) 14.30 Симф. концерт. **Рим** (441,2) 17.00 Концерт, 20.45 „Тореадор" оп. Кардяя та Монктена, **Бероміністер** (459,4) 21.00 Діточі пісні, **Лянгенберг** (472,4) 18.15 „Парсіфаль" оп. Вагнера. **Прага** (488,6) 10.05 Ред. концерт, **Відень** (518,1) 9.20 Ред. концерт із церкви св. Степана, 11.20 Симф. концерт, 21.00 „Аїда" оп. Вердія, **Рига** (525) 18.30 „Фавст" оп. Гуноди. **Харків** (937,5) 9.00 Симф. музика, 10.00 Звуковик, 13.50 Солісти, 15.10 Літ.-муз. авд., 16.30 Авд., 18.00 Мист. авд., 19.00 Літ. авд., 20.00 Тріо.

Понеділок, 17. квітня 1933.

Братислава (279,3) 16.00 Концерт, 18.10 Спів, **Мілянно** (331,4) 21.00 Концерт, **Гельсінгфорс** (368,1) 17.35 Спів, **Лайпціг** (389,6) 17.00 Нар. пісні, **Букарешт** (394,2) 19.40 Діточий хор, 20.45 Спів, **Берлін** (419) 18.00 „Парсіфаль" оп. Вагнера. **20.05** Концерт,

Білгород (429,7) 17.00 Нар. пісні, 20.00 Опера. Стокгольм (435,4) 18.16 Музика, спів, 20.00 „Гр. Маріца" оп. Кальмана. Прага (488,6) 19.00 „Маріянне Морт" оп. Карела. Відень (518,1) 20.00 „Фравен. Ір нахт дас Лебен шен" радіопопурі. Харків (937,5) 9.00, 13.50 Концерт, 15.10 Радіокомпозиція, 18.00 Фортепян, 19.00 Концерт із Української Фільгармонії.

Вівторок, 18. квітня 1933.

Мор. Острава (263,8) 16.00 Концерт. Брно (341,7) 19.25 Нар. музика, Льондон (356) 10.15 Богослужения, 12.00 Орхестра, 21.00 „Чу-Чін-Чав" сх. муз. казка, Гельсінгфорс (368,1) 18.15, 18.40 Спів, Білгород (429,7) 20.00 Військ. орхестра, Стокгольм (435,4) 17.05 Пісні, поезії, Рим (441,2) 20.15 Шуманові пісні, 20.45 Пісні, 21.30 „Поворот до минувшини" ком. Дельорма, Лянґенберг (472,4) 13.00 Концерт, Прага (488,6) 22.15 Суч. музика, Відень (518,1) 15.20 Музика, 19.30 Спів, 20.05 Пісні на Бразвсів хор, Будапешт (550,5) 18.40 Пісні, 23.15 Циг. музика, Харків (937,5) 9.00, 13.50 Концерт, 15.10 Популярна музика, 17.40 Мист. трансм., 18.00 Молода українська музика, 19.00 Муз.-літ. вечір.

Середа, 19. квітня 1933.

Братислава (279,3) 12.30 Концерт, 19.25 Гебрайська музика, Бресляв (325) 16.30, 18.25, 20.00 Спів, Міляно (331,4) 17.00 Концерт, 20.30 Комедія, Штутгарт (360,6) 16.00 Діточі пісні, 20.30 Старонім. вечір, Ляйпціґ (389,6) 20.00 Нові та старі пісні, 21.00 Концерт, Білгород (429,7) 12.05 Концерт, 16.00, 19.30 Пісні, Стокгольм (435,4) 20.00 Концерт, 21.20 Пісні, Прага (488,6) 16.10 Концерт, Відень (518,1) 15.20 Спів, 20.00 Концерт, Рига (525) 19.05 „Кн. Маріца" оп. Кальмана, Будапешт (550,5) 9.15 Війскова орхестра, 19.30 „Травіята" оп. Верді, Харків (937,5) 9.00, 15.10, 16.20, 18.00 Концерт, 10.00 Радіокомпозиція, 13.50 Літ.-муз. трансм., 17.30 Авд., 19.00 Концерт із Української Фільгармонії.

Львівське радіо.

Субота, 15. квітня 1933.

12.10, 16.00 Грамофон, 13.20 Метеорольоґ. комунікат, 15.35 Для молоді: „Христос побідник" (Заера), 16.40 Для хорих: Авдиція, Сальонова орхестра, 17.40 Відчит, 18.00 Жиґмонтів дзвін (з Вавелю), 19.15 Авдиція, 20.00 Концерт, Спортові вістки, 22.05 Шопенові твори, 22.40 Фейл. „Від Гаіфи до Єрусалиму".

Неділя, 16. квітня 1933.

15.00 Народня музика, 16.00 Для молоді: „Що чувати в світі" „Гайок", 16.25 Грамофон, 17.00 Фортепян, 18.00 Грамофон, Сільва рерум, Театр. репертуар, 19.10 Балачка з молодими та старшими, 19.25 Весела великодня авдиція, 20.00 З пісонькою по Львові, 21.00 Концерт солістів (спів, скрипка), 22.15 Сальонова орхестра (Русоцький — тенор).

Понеділок, 17. квітня 1933.

12.10 Метеорольоґ. комунікат, 12.15 Музичний порянок (музика, спів), 14.00 Бжозівство, 14.30, 15.00 Концерт, 14.40 Як помагати жінці підчас кризи, 16.00 Для дітей: „Весела великодня ревія" (Бен. Герца), 16.25 Грамофон, 16.45 Як уладжувати огородець? 17.00 Солісти (музика, спів), Комунікат союзу сільських гром. робітників, 18.00 Легка й танкова музика, 19.00 Всячина, грамофон, 19.25 „Едукація лейді Фанні" Джерома, 20.00 Трансм. з Варшави: „Доллі" оп. Гірша, Спортові вістки, 22.00 Три знаки запиту, 22.15, 23.00 Танк. музика.

Вівторок, 18. квітня 1933.

9.45 Богослужения з Волоської церкви у Львові, 12.10, 15.55 Грамофон, 13.20 Метеорольоґ. комунікат, 15.40 Про моду, 16.20 Для матуристів: „Відродження Польщі", 16.40 Остання Берґсонова книжка, 17.00 Симфонічний концерт, 17.55 Український концерт, 19.00 Техн. скринька, 19.15 Всячина, 19.30 Муз. фейлетон, 20.00 Смичкова орхестра, 21.10 Спорт, 21.20 Скрипка, фортепян, 22.00 „Хрестини" опов. у сандомирському діялекті, Ст. Млодоженьца, 22.15 Дощ жемчугів (І. ч. муз. репортажу).

Середа, 19. квітня 1933.

12.10, 16.05, 17.15 Грамофон, 13.20 Метеорольоґ. комунікат, 15.15 Господарський комунікат, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Для дітей: „Вуличники", „Музичні загадки", 16.20 Для матуристів „Історія", 18.00 „Біольоґія", 16.40 Сорокові роковини письменницької праці Пілсудського, 17.40 Платні та безробіття, 18.25 Легка музика, 18.55 „Полоцьк, місто близьке серцю Львове" відч. д-ра Ю. Зарицького, 19.10 Всячина, 19.30 Співець січневого повстання М. Романовський, 20.00 Джезова орхестра, 20.55 Спорт, 21.05 Концерт у честь творч. Г. Мельцера (форт., скрипка), 22.20 Легкі фортепянові твори, 22.35 „Духова культура Польщі" (в есперанто), 23.00 Танк. музика.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.